

ЦЕМЕНТАРНИЦА “УСЈЕ” АД СКОПЈЕ
Годишен извештај и
Законски финансиски извештаи
31 декември 2012 година

ЦЕМЕНТАРНИЦА "УСЈЕ" АД - СКОПЈЕ

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА 2012 ГОДИНА**

Скопје, февруари 2013

СОДРЖИНА

- 1. Општо**
- 2. Продажба**
- 3. Тековни операции**
- 4. Безбедност и Здравје**
- 5. Корпоративна општествена одговорност**
- 6. Животна средина**
- 7. Останати обелоденувања**

1. ОПШТО

Цементарница “Усје” А.Д. - Скопје (“Друштвото” или Усје) е основана во Република Македонија со седиште на ул. Првوماјска 94, Скопје.

Главна дејност на Друштвото е производство и трговија со цемент, пакуван цемент, готов бетон, клинкер и други слични производи.

2. ПРОДАЖБА

ЦЕМЕНТ: Екстремната зима која траеше во текот на целиот прв квартал од 2012 година, заедно со намалените градежни активности резултираа со пад на пазарот проценет на 15% во однос на 2011 година. Продажбите на Усје го следеа ваквиот тренд на пазарот и дополнително беа под влијание на интензивната конкуренција со цемент од увоз. Притисокот од конкуренцијата доведе до опаѓање на цената во втората половина од годината, меѓутоа на годишно ниво просечните цени беа речиси на исто рамниште во однос на 2011 година.

Вкупниот извоз во Косово се зголеми за приближно 5%, намалувањето на продажбата на цемент беше надополнето со значителен извоз на клинкер од околу 154.000 тони.

И покрај тоа, поради падот на снабдување со цемент на соседните пазари и пониската маржа реализирана од продажбата на клинкер, целокупниот придонес на извозните активности се одрази негативно врз оперативниот резултат на Усје.

ВЕРТИКАЛНА ПОВРЗАНОСТ: Работењето на секторот за готов бетон и покрај падот на пазарот забележа раст од околу 6% во споредба со 2011 година, додека работењето со агрегатите значително се намали поради силната конкуренција.

3. ТЕКОВНИ ОПЕРАЦИИ

Работата на печките ја следеа побарувачката со акцент ставен на оптимизирање на залихите и работниот капитал во текот на годината. Двете печки во текот на 2012 година работеа со помалку од 70% фактор на искористеност.

УСЈЕ даде голем придонес во остварувањето на значајни инфраструктурни проекти меѓу кои најголемо беше снабдувањето со цемент за изградба на големата брана на реката Треска, новата Хидроелектрична Централa Света Петка. За изградбата на ова брана беа развиени нови типови на цемент со зголемена употреба на адитиви, кое беше целосно во согласност со техничките спецификации на проектот обезбедувајќи трајност на произведениот бетон, но исто така придонесоа и за производство на многу поеколошки цемент.

Производното портфолио понатаму се прошири со производи со помалку остатоци на CO₂ кои бараат помалку необновливи природни ресурси и енергија.

4. БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА

Безбедноста и здравјето при работа остануваат главен приоритет за Друштвото. Тоа се потврдува преку активностите превземени во текот на 2012-та година.

Во текот на годината беа реализирани бројни предавања и обуки согласно интерната програма за обуки на вработените на теми од областа на безбедноста и здравјето при работа.

Исто така, беа подготвени бројни интерни процедури и упатства за безбедност и здравје при работа кои покриваат критични активности од оваа проблематика.

На крајот на годината беше извршена успешна годишна ревизија на Системот за Управување со безбедност и здравје при работа (OHSAS 18001:2007) од страна на независното сертификационно тело (EUROCERT).

5. КОРПОРАТИВНА ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ

Корпоративната општествена одговорност одсекогаш е во суштината на филозофијата на ТИТАН и има директно и постојано влијание врз неговото работење како деловно претпријатие, како и врз неговите работни односи и инволвираност во општеството.

Во фокусот на нацата стратегија за корпоративна општествена одговорност во 2012 година беше процесот на комуникација и интеракција со сите засегнати страни. Усје продолжи со своите залагања за јакнење на партнерствата со своите вработени, добавувачи, деловни партнери и институции, како и локалната и пошироката заедница, преку различни иницијативи и споделување на најдобри практики.

Известување за напредокот - Глобален договор на ОН: Извештај за општествена одговорност и одржлив развој

Во 2012 година, Усје го издаде својот трет Извештај за општествена одговорност и одржлив развој, во кој се содржани сите напори, заложби, посветеност и најдобрите практики на Усје на полето на општествената одговорност. Извештајот за општествена одговорност и одржлив развој беше претставен на сите засегнати страни на настанот за комуникација со засегнатите страни, објавен е и на веб страницата на Усје (www.usje.com.mk) и на страницата на Глобалниот Договор на Обединетите Нации како Известување за напредокот.

Комуникација со засегнатите страни

УСЈЕ е компанија која има цел да обезбеди долгорочна одржливост на својот бизнис, да ги слуша и одговара на сите засегнати страни. Водена од таа филозофија, УСЈЕ организираше настан на кој Друштвото го презентираше *Извештајот за корпоративна општествена одговорност и одржлив развој* и организираше тркалезни маси на кои со засегнатите страни се дискутираше за ефектите од преземените активности на полето на општествената одговорност.

Во дискусијата за *Извештајот за корпоративна општествена одговорност и одржлив развој* учествуваа претставници на компаниите, институциите и членовите на заедницата со кои соработува друштвото. „Вклучување и развој на заедницата-одговорно бизнис делување“, „Одржливо производство и животна средина“ и „Општествена одговорност потрошувачи и купувачи“, беа трите тематски целини на кои се водеа дискусиите помеѓу присутните.

На тркалезните маси присутните ги искажаа своите ставови и мислења во однос на досега преземените активности и разменија искуства за активностите на овој план.

Ден за комуникација со вработените

Со цел информирање на нашите вработени за постигнувањата на Друштвото, на целата Групација како и пошироко за тековните глобални трендови и начинот на кој тие влијаат врз нашето работење, на 27 јуни 2012 година УСЈЕ го организираше првиот Ден за комуникација со вработените, на кој присуствуваа околу 70 наши вработени од сите сектори.

Специјален гостин, говорник на настанот беше Гувернерот на Народна Банка на Република Македонија, г.Димитар Богов кој се осврна на актуелните случувања во светот на финансиите и економските текови во Европа и Македонија.

Обука и развој на вработените

Друштвото континуирано се залага за развивање на своите вработени, притоа давајќи приоритет на безбедноста и здравјето, заштита на животната средина, техничкото знаење како и на меките вештини. Во 2012 година се остварени вкупно 5776 часа обука на наши вработени, што претставува индекс од 18.1 часа по вработен. Вкупно часови на обука на наши вработени и изведувачи беа 6196.

Развојот на нашите луѓе и изведувачите во областа на безбедноста и здравјето и во иднина ќе продолжат со зголемен интензитет. Оваа година, бројот на часови на обука од областа на безбедност и здравје достигна 1276 часа за нашите луѓе и 413 за изведувачите.

Проекти за заедницата и градење партнерства - Проект „Партнерство со училиштата“

Соработката со заедницата продолжи и во 2012 година преку реализација на повеќе проекти. Проектот „Партнерство со училиштата“ успешно се реализира веќе трета година во континуитет.

Целта на проектот е подобрување на условите во училиштата и градинките од безбедносен и еколошки аспект. Ова претставува дел од нашата доброволна обврска за поддршка на образованието и образовните процеси во земјата, како и подигање на свеста кај младата популација за безбедноста и здравјето и заштита на животната средина.

Со проектот се опфатени девет основни училишта и две детски градинки од општина Кисела Вода. Активностите од проектот вклучуваат инфраструктурни подобрувања на училиштата, како проекти за подобрување на енергетската ефикасност, поставување на заштитни огради, конструкција на летни училници и игралишта во училишните дворови, поправки на објектите, садење дрвца, како и часови обука за професионална ориентација. Проектот продолжува и следната година.

Награди за Општествена одговорност

Национална награда за најдобри општествено одговорни практики на УСЈЕ

УСЈЕ освои прва награда во категоријата Односи со вработените за големи компании, со проектот „Надоместоци, бенефиции и добросостојба на вработените“, на денешното доделување на Националните награди за најдобри општествено одговорни практики на претпријатијата за 2011 година, што ги доделува Координативното тело за општествена одговорност, како дел од проектот „Општествена одговорност на претпријатијата во РМ“, кофинансиран од Европската Унија, а спроведуван од Министерството за економија во партнерството со Македонската развојна фондација за претпријатија, Сојузот на стопански комори на Македонија и здружението Конект. Оваа година, вкупно 36 претпријатија со 59 проекти учествуваа на конкурсот за национални награди.

Покрај првата награда, УСЈЕ се здоби и со признание во категоријата Етичко управување за проектот, Комуницирање и вклучување на сите засегнати страни.

Понатаму, УСЈЕ доби и посебно јубилејно признание за континуирано спроведување на успешни општествено одговорни практики.

Наградите кои УСЈЕ ги добива трета година по ред се потврда за посветеноста и заложбите на Друштвото за нејзината политика за одговорност кон општеството и сите засегнати страни.

6. ЖИВОТНА СРЕДИНА

Усје како дел од Групацијата Титан, е посветена на постојани подобрувања и одговорност спрема животната средина. Во таа смисла подолу се наброени дел од проектите кои се реализирани во 2012 година:

Зелен Појас

Во рамките на проектот Зелен појас, во 2012 година беа засадени вкупно 22944 садници, од кои 18306 садници се посадени на површинските копови, 3585 садници во кругот на фабриката, а останатите 1103 садници се донација за јавни површини во Општина Кисела Вода.

Студија за оценка на влијание врз животната средина од воведување на алтернативни горива во Усје

Следејќи ги светските искуства и посветеноста на групацијата ТИТАН кон одржлив развој, Усје иницираше замена на дел од фосилните необновливи горива со соодветни алтернативни горива.

За таа цел, согласно законските барања, овластен консултант изготви Студија за оценка на влијанието врз животната средина за употреба на алтернативни горива и тоа: биомаса, неопасни фракции на отпад (текстил, отпад од пакување и сл.) и РДФ-преработени фракции на комунален отпад кои не се користат поинаку. Со цел да се вклучат сите инволвирани страни, беше организирана јавна расправа за Студијата. Јавната расправа побуди голем интерес и учествуваа над 80 граѓани. Во позитивна атмосфера на расправата, сите присутни се сложија дека ваков проект има позитивно влијание врз животната средина. Министерството за животна средина и просторното планирање во јуни 2012 година издаде позитивно мислење за изработената Студија.

Користењето на алтернативни горива е еколошка мерка која има за цел да ја намали употребата на конвенционални класични горива како што се мазутот, нафтата и петрол коксот со фракции од неопасен отпад кои поинаку не може да се искористи. Се работи за еден концепт кој е целосно заснован на еколошки принципи, бидејќи покрај погоре споменатиот аспект, користењето на отпадот како енергенс или гориво во голема мерка помага за намалување на количините на отпад кои денес се депонираат.

Пречистителна станица

Врз основа на претходно изработени Физибилити студија и основен проект, на крајот на 2012 година во Усје изградена е пречистителна станица во која се третираат сите атмосферски води и води од миеење на улиците во кругот на фабриката. Ова е пионерска активност бидејќи УСЈЕ е прва индустрија во земјата која ќе ги прочистува површинските и атмосферските отпадни води. Наша цел е третираните води да ги задоволат критериумите за 3-та класа на површинска вода.

Биодиверзитет

Согласно Студијата за заштита на биодиверзитетот, во вештачките езерца во кругот на Усје, во 2012 година исечена е 80% од старата трска и во истите поставен е систем за аерирање. Дополнително изработена е компаративна студија со мониторинг на биоиндикатори со што се потврдува дека во последните две години е подобрен квалитетот на водите и зачувување на биолошката разновидност во езерата.

7. ОСТАНАТИ ОБЕЛОДЕНУВАЊА

Раководството на Усје е цврсто посветено да продолжи интеграцијата на новите правила и практики во работењето на Друштвото, кои промовираат транспарентност, одговорност, одржлив развој и корпоративна општествена одговорност во секој аспект и област на активност на Друштвото и целата нејзина мрежа на односи со акционерите, вработените, добавувачите, изведувачите и општеството. Согласно сето погоре наведено, Усје како дополнување ги обелоденува следниве информации:

1. Усје има два извршни членови на Одборот на директори - Главен извршен директор и Извршен директор, и пет неизвршни членови од кои двајца се независни.
2. Главниот извршен директор и Извршниот директор не добиваат никакви примања врз основа на нивното членство во Одборот на директори. Тие се во редовен работен однос на позиција Главен Извршен Директор и Менаџер на администрација и нивните примања се базираат на тоа. Вкупните примања (плата, надоместоци на плата, бонуси, осигурувања и други примања) на извршните членови на Одборот на директори и на останатите членови на клучниот персонал на Друштвото изнесуваат 72.124 илјади денари. Никој од петте неизвршни членови немаат примања врз основа на нивното членство во Одборот на директори.
3. Во текот на 2012 година беа исплатени 1.109.522 илјади денари како вкупна дивиденда на акционерите на Друштвото или 1.968,00 денари за една акција и данок за исплатена дивиденда во износ од 123.281 илјади денари.
4. Извори на средства на Друштвото се нејзиниот оперативен готовински прилив.
5. Финансиските резултати за 2012 година се составен дел на Финансиските извештаи на Групацјата и Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2012 година.
6. Следствено на претходното, Политиката на управување со финансискиот ризик детално е објаснета во Забелешка 17 кон Финансиските извештаи на Групацјата и Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2012 година.
7. Во текот на 2012 година освен зделки остварени од редовното работење (набавки и продажби на производи), УСЈЕ нема остварено големи зделки и зделки со заинтересирани страни.
8. Усје ги споделува Визијата и Политиката на Корпоративна Општествена Одговорност (КОО) на Титан Групацјата, да се води бизнисот на еден етички и општествено одговорен начин со тоа што ќе се постигне помалку штета и ќе се поттикнува да се прави повеќе добро.

Комитетот за КОО на друштвото, на чие чело е Главниот Извршен Директор продолжува со активно учество во развојот на стратегијата за КОО, со планови за активности, да одлучува, да го координира и следи имплементирањето на сите КОО активности во друштвото. Исто така, комитетот за КОО на Усје е подржувачки координатор на Групациските КОО визии и политики.

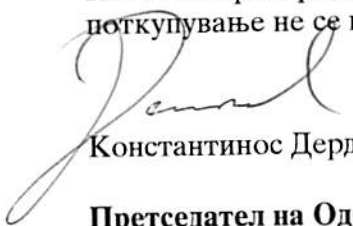
Оваа година новиот ревидиран Групациски Кодекс на однесување беше усвоен од страна на друштвото. Кодексот на однесување како брошура и во електронска форма, преведен на македонски јазик беше дистрибуиран до сите вработени. По претставување на содржината на Кодексот на однесување, вработените потпишаа индивидуални изјави дека ги прочитале, разбрале и дека ќе постапуваат по начелата од Кодексот на однесување.

Раководството на УСЈЕ е одговорно Кодексот на однесување да биде разбран и следен и се очекува сите вработени во целост да го почитуваат. За да се охрабрат и да им се овозможи на вработените да го информираат раководството за активности кои не се во согласност со нашите определби, вклучувајќи ги и одредбите од Кодексот на однесување системи за мониторинг како што се “жолтите сандачиња за безбедност” веќе се користат, а се испитуваат и други практики кои се применуваат во други земји каде што Титан е присутен, како Грција и САД. Со цел да се доближат поблиску принципите на Кодексот на однесување до вработените и да го прифатат како дел од своите индивидуални вредности и однесувања, во првиот квартал од следната година, ќе се организираат обуки за сите специфики и поединости на принципите.

Секторот за Интерна Ревизија на Титан Групациската го следи придржувањето кон Кодексот на однесување на ниво на секоја Бизнис Единица. Исто така, се користат и годишни оценувања на успешноста во кои се содржат соодветни критериуми во врска со придржувањето кон Вредностите и Кодексот на однесување на Титан Групациската со цел да се постигнат бизнис целите дефинирани во стратегијата на Титан Групациската.

“Подмитувањето и Корупцијата” исто така е составен дел од Кодексот на однесување на Титан, додека нивото на изложеност на одредени ризици се оценува секоја година преку извештаи и анализи, обезбедени од страна на Транспарентен Меѓународен Годишен Корупциски Запазувачки Индекс.

Нашiot Кодекс на однесување јасно забранува давање и примање мито, додека како потписници на Глобалниот договор, ние сме целосно обврзани да се приклучиме на националните и останатите програми кои имаат за цел да се елиминира поткупот и корупцијата. Во продолжение, во Титан Кодексот на однесување (www.titan.gr, www.usje.com.mk) објавен во 2008 година, јасно е нагласена политиката на Друштвото спрема своите добавувачи и јасно се искажани договорните обврски на добавувачите кон Усје вклучувајќи ја и обврската да се апстинира од било какви активности кои може да се претстават како акт на поткуп, корупција и измама. Никакви проверени случаи на непочитување и нарушувања на нашата политика на поткупување не се пријавени во текот на 2012 година.

Константинос Дердемезис

Претседател на Одбор на Директори

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ	1
ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА	3
ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА	4
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ.....	5
КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА	6
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА НА ДРУШТВОТО	7
1. Општи информации за Друштвото	8
2.1 Основа за подготовка на финансиските извештаи	8
2.2 Значајни сметководствени политики.....	9
3. Приходи и трошоци	23
4. Данок на добивка	28
5. Недвижности, постројки и опрема	31
6. Вложувања во недвижности	32
7. Залихи.....	32
8. Побарувања од купувачи и останати побарувања	33
9. Побарувања за краткорочни заеми.....	34
10. Пари и парични средства	34
11. Акционерски капитал	34
12. Останати резерви	35
13. Долгорочни резервации за отпремнини	36
14. Обврски спрема добавувачи и останати обврски.....	37
15. Превземени и потенцијални обврски.....	38
16. Трансакции со поврзани страни	39
17. Управување со финансискиот ризик.....	41
18. Последователни настани	44

ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

Главен Извршен Директор

Борис Хрисафов

Седиште

Првوماјска 94
1000 Скопје

Адвокати

Адвокатска канцеларија Поленак - надворешен адвокат
Адвокатска канцеларија Димитров - надворешен адвокат

Банки

Комерцијална Банка АД - Скопје
Стопанска Банка АД - Скопје
Тутунска Банка АД - Скопје
Алфа Банка АД - Скопје
Охридска Банка АД - Охрид
ПроКредит Банка АД - Скопје
Шпаркасе Банка Македонија АД - Скопје
Халкбанка АД - Скопје

Ревизори

Ернст и Јанг Овластени Ревизори ДОО
Бул. Октомвриска Революција бр. 18
1000 Скопје
Република Македонија

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

До акционерите на Цементарница “УСЈЕ” АД - Скопје

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Цементарница “УСЈЕ” АД - Скопје (“Друштвото”) и консолидираните финансиски извештаи на Цементарница “УСЈЕ” АД - Скопје и неговите подружници (заедно “Групацијата”), кои што ги сочинуваат извештаите за финансиска состојба на Друштвото и на Групацијата на 31 декември 2012 година и извештаите за сеопфатна добивка, извештаите за промените на капиталот и извештаите на паричните текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со македонската сметководствена регулатива, и интерна контрола којашто раководството смета дека е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали се резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршуваме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветени за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

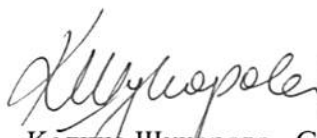
Мислење

Според нашето мислење, финансиските извештаи на Друштвото и консолидираните финансиски извештаи на Групацијата објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Друштвото и на Групацијата на 31 декември 2012 година како и финансиската успешност и паричните текови на Друштвото и на Групацијата за годината што завршува тогаш во согласност со македонската сметководствена регулатива.

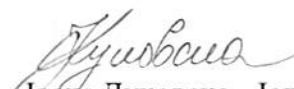
Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството, исто така, е одговорно за подготовка на годишниот извештај во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да известиме дали годишниот извештај е конзистентен со финансиските извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2012 година. Нашите постапки во врска со годишниот извештај се извршени во согласност со МСС 720 и се однесуваат само на оценка дали историските финансиски информации во годишниот извештај се конзистентни со финансиските извештаи на Друштвото.

Годишниот извештај е конзистентен, во сите материјални аспекти, со ревидираните финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2012 година.

Калина Шукарова - Савовска
Управител

Јасна Дуковска - Јегени
Овластен ревизор

Ернст и Јанг Овластени Ревизори ДОО
Скопје, 29 март 2013 година

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА

За годината што завршува на 31 декември 2012 година

	Забелешки	Консолидиран		Друштво	
		2012 МКД '000	2011 МКД '000	2012 МКД '000	2011 МКД '000
Приходи од продажба	3а	3.764.978	4.585.952	3.716.652	4.487.265
Останати приходи	3б	516.411	534.493	529.478	537.620
Трошоци на продадени производи	3в	(2.563.313)	(2.728.277)	(2.541.657)	(2.659.984)
Бруто добивка		1.718.076	2.392.168	1.704.473	2.364.901
Останати оперативни приходи	3г	81.971	35.678	80.900	36.878
Останати оперативни трошоци	3д	(134.691)	(82.462)	(134.158)	(82.982)
Трошоци за продажба и маркетинг	3ѓ	(30.494)	(31.860)	(29.123)	(30.427)
Административни трошоци	3е	(89.695)	(108.246)	(85.710)	(104.064)
Амортизација	5	(261.131)	(288.258)	(248.759)	(275.693)
Оперативна добивка		1.284.036	1.917.020	1.287.623	1.908.613
Приходи од финансирање	3ж	44.890	14.018	48.999	22.888
Трошоци од финансирање	3ж	(7.678)	(3.151)	(7.341)	(2.464)
		37.212	10.867	41.658	20.424
Добивка пред оданочување		1.321.248	1.927.887	1.329.281	1.929.037
Данок на добивка	4	(3.470)	(9.432)	(3.431)	(8.711)
Добивка за годината		1.317.778	1.918.455	1.325.850	1.920.326
Останата сеопфатна добивка		391	498	-	-
Вкупно сеопфатна добивка за годината		1.318.169	1.918.953	1.325.850	1.920.326

Добивка за годината распределена на:

Акционерски капитал на матичната компанија

1.319.549 1.916.612

Неконтролирано учество

(1.771) 1.843

1.317.778 1.918.455

Вкупно сеопфатна добивка за годината распределена на:

Акционерски капитал на матичната компанија

1.319.944 1.916.777

Неконтролирано учество

(1.775) 2.176

1.318.169 1.918.953

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА
на 31 декември 2012 година

Забелешки	Консолидиран			Другото			
	2012	2011 Повторно прикажана*	01 Јануари 2011 Повторно прикажана*	2012	2011 Повторно прикажана*	01 Јануари 2011 Повторно прикажана*	
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000	
СРЕДСТВА							
Нетековни средства							
Недвижности, постројки и опрема	5	2.250.643	2.275.675	2.374.334	2.105.390	2.118.044	2.204.137
Нематеријални вложувања		4.034	4.034	4.034	-	-	-
Вложувања во недвижности	6	80.703	83.361	84.757	80.703	83.361	84.757
Вложувања во подружници		-	-	-	157.921	157.921	157.921
Средства за истражување и вреднување		21.087	23.347	13.013	21.087	23.347	13.013
		<u>2.356.467</u>	<u>2.386.417</u>	<u>2.476.138</u>	<u>2.365.101</u>	<u>2.382.673</u>	<u>2.459.828</u>
Тековни средства							
Залихи	7	710.660	663.142	654.183	710.384	660.905	650.700
Побарувања од купувачи и останати побарувања	8	373.188	259.587	213.384	353.244	231.887	201.226
Побарувања за краткорочни заеми	9	-	1.414.615	153.750	-	1.414.615	153.750
Побарување за повеќе платен данок на добивка		8.244	10.157	15.741	5.888	8.954	15.220
Пари и парични средства	10	1.557.968	176.246	36.295	1.518.125	147.635	24.713
		<u>2.650.060</u>	<u>2.523.747</u>	<u>1.073.353</u>	<u>2.587.641</u>	<u>2.463.996</u>	<u>1.045.609</u>
ВКУПНО СРЕДСТВА		<u>5.006.527</u>	<u>4.910.164</u>	<u>3.549.491</u>	<u>4.952.742</u>	<u>4.846.669</u>	<u>3.505.437</u>
КАПИТАЛ И ОБВРСКИ							
Капитал и резерви							
Акционерски капитал	11	1.747.730	1.747.730	1.747.730	1.747.730	1.747.730	1.747.730
Останати резерви	12	623.262	622.867	636.418	618.172	618.172	631.888
Акумулирана добивка		2.056.895	1.970.154	707.326	2.063.722	1.970.680	704.137
		<u>4.427.887</u>	<u>4.340.751</u>	<u>3.091.474</u>	<u>4.429.624</u>	<u>4.336.582</u>	<u>3.083.755</u>
Неконтролирано учество		54.623	58.616	61.217	-	-	-
Вкупен капитал		<u>4.482.510</u>	<u>4.399.367</u>	<u>3.152.691</u>	<u>4.429.624</u>	<u>4.336.582</u>	<u>3.083.755</u>
Нетековни обврски							
Долгорочни резервации за отпремнини	13	57.745	63.671	62.971	57.745	63.671	62.971
Резервација за ревитализација на рудниците		12.336	14.946	16.894	12.336	14.946	16.894
		<u>70.081</u>	<u>78.617</u>	<u>79.865</u>	<u>70.081</u>	<u>78.617</u>	<u>79.865</u>
Тековни обврски							
Обврски спрема добавувачите и останати обврски	14	443.447	425.519	306.293	442.587	424.828	331.186
Тековен дел на долгорочни резервации за отпремнини	13	10.186	6.610	8.234	10.186	6.610	8.234
Обврска за данок на добивка		266	17	2.380	227	-	2.369
Обврска за дивиденда		37	34	28	37	33	28
		<u>453.936</u>	<u>432.180</u>	<u>316.935</u>	<u>453.037</u>	<u>431.471</u>	<u>341.817</u>
ВКУПЕН КАПИТАЛ И ОБВРСКИ		<u>5.006.527</u>	<u>4.910.164</u>	<u>3.549.491</u>	<u>4.952.742</u>	<u>4.846.669</u>	<u>3.505.437</u>

Потпишано од страна на овластени лица на Друштвото на 22 февруари 2013 година:

Борис Хрисафов

Главен Извршен Директор

Оливера Васиљковска

Финансов директор

Придружниот забелешки претставуваат интегрален дел од овие финансиски извештаи

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ

За годината што завршува на 31 декември 2012 година

	Забелешка	Консолидиран		Друштво	
		2012 МКД'000	2011 МКД'000	2012 МКД'000	2011 МКД'000
<i>Парични текови од оперативни активности</i>					
Нето добивка пред оданочување		1.321.248	1.927.887	1.329.281	1.929.037
<i>Исправки за:</i>					
(Добивка) од продажба на НПО		(22.214)	(6.635)	(22.214)	(6.635)
Амортизација на материјални средства		261.131	288.259	248.759	275.693
Актуарска загуба		4.584	7.738	4.584	7.738
Приход од камати		(44.890)	(14.018)	(44.881)	(14.008)
Приход од дивиденда		-	-	(4.118)	(8.879)
Трошок за камати		2.873	2.609	2.539	1.925
Отпис на застарени побарувања		437	3.897	437	3.897
Кусок на залиха		1.405	-	1.405	-
Нето сегашна вредност на продадени и отпишани основни средства		3.302	-	3.302	-
Оприходени палети		(11.998)	-	(11.998)	-
Останати резервирања		30.750	1.520	30.750	1.520
Оперативна добивка пред промени во оперативниот капитал		1.546.628	2.211.257	1.537.846	2.190.288
(Зголемување) на побарувања од купувачи и останати побарувања		(101.160)	(30.783)	(112.307)	(34.558)
(Зголемување) на залихите		(46.544)	(9.429)	(49.490)	(11.725)
(Намалување) / Зголемување на обврски спрема добавувачите и останати обврски		(18.042)	88.424	(13.771)	82.940
Парични средства генерирани од оперативни активности		1.380.882	2.259.469	1.362.278	2.226.945
Платени камати		(2.873)	(2.609)	(2.539)	(1.925)
Платен данок на добивка		(266)	(5.535)	(227)	(4.814)
Нето парични текови од оперативни активности		1.377.743	2.251.325	1.359.512	2.220.206
<i>Парични текови од инвестициони активности</i>					
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(229.311)	(175.173)	(229.311)	(175.173)
Средства за истражување и вреднување		(5.178)	(25.157)	(5.178)	(25.157)
Примања од продажба на НПО		22.214	8.519	22.214	8.519
Дадени краткорочни заеми		1.414.615	(1.260.865)	1.414.615	(1.260.865)
Примени дивиденди		-	-	4.118	8.879
Примени приходи од камата		37.332	14.018	37.323	14.008
Нето парични текови од / (користени во) инвестициони активности		1.239.672	(1.438.658)	1.243.781	(1.429.789)
<i>Парични текови од финансиски активности</i>					
Дивиденда платена на акционери во Групацијата		(1.052.225)	(571.024)	(1.052.225)	(571.024)
Дивиденда платена на малцинските акционери		(59.515)	(35.870)	(57.297)	(31.093)
Данок на дивиденда		(123.281)	(65.378)	(123.281)	(65.378)
Нето парични текови користени во финансиски активности		(1.235.021)	(672.272)	(1.232.803)	(667.495)
Нето зголемување на пари и парични средства		1.382.394	140.395	1.370.490	122.922
Нето курсни разлики		(672)	(444)	-	-
Пари и парични средства на 1 јануари		176.246	36.295	147.635	24.713
Пари и парични средства на 31 декември	10	1.557.968	176.246	1.518.125	147.635

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА

За годината што завршува на 31 декември 2012

	Акционер-ски капитал	Остаточни резерви (забелешка 12)	Акумули- рана добивка	Вкупно	Неконтро- лирано учество	Вкупен капитал
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
На 1 јануари 2012 година	1.747.730	622.867	1.970.154	4.340.751	58.616	4.399.367
Добивка за годината	-	-	1.319.549	1.319.549	(1.771)	1.317.778
Останата сеопфатна добивка (Курсни разлики од пренос во валута)	-	395	-	395	(4)	391
Вкупно сеопфатна добивка	-	395	1.319.549	1.319.944	(1.775)	1.318.169
Објавени дивиденди, нето	-	-	(1.109.527)	(1.109.527)	(2.218)	(1.111.745)
Данок на дивиденда	-	-	(123.281)	(123.281)	-	(123.281)
На 31 декември 2012 година	1.747.730	623.262	2.056.895	4.427.887	54.623	4.482.510

За годината што завршува на 31 декември 2011 Повторно прикажана*

	Акционер-ски капитал	Остаточни резерви (забелешка 12)	Акумули- рана добивка	Вкупно	Неконтро- лирано учество	Вкупен капитал
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
На 1 јануари 2011 година	1.747.730	636.418	656.973	3.041.121	61.217	3.102.338
Ефект од промена на сметководствена политика (Заб. 2.2)	-	-	50.353	50.353	-	50.353
На 31 декември 2011 (Повторно прикажана)	1.747.730	636.418	707.326	3.091.474	61.217	3.152.691
Добивка за годината	-	-	1.916.612	1.916.612	1.843	1.918.455
Останата сеопфатна добивка (Курсни разлики од пренос во валута)	-	165	-	165	333	498
Вкупно сеопфатна добивка	-	165	1.916.612	1.916.777	2.176	1.918.953
Објавени дивиденди, нето	-	(13.716)	(588.406)	(602.122)	(4.777)	(606.899)
Данок на дивиденда	-	-	(65.378)	(65.378)	-	(65.378)
На 31 декември 2011 година	1.747.730	622.867	1.970.154	4.340.751	58.616	4.399.367

*2011 финансискиите извештаи ги одразуваат корекциите направени како што е нагласено во Забелешка 2.2.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНите ВО ГЛАВНИНАТА НА ДРУШТВОТО

За годината што завршува на 31 декември 2012

	Акционер-ски капитал МКД'000	Акумули-рана добивка МКД'000	Остаточни резерви МКД'000	Вкупно МКД'000
На 1 јануари 2012 година	1.747.730	1.970.680	618.172	4.336.582
Добивка за годината	-	1.325.850	-	1.325.850
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-
Вкупно сеопфатна добивка	-	1.325.850	-	1.325.850
Објавени дивиденди, нето	-	(1.109.527)	-	(1.109.527)
Данок на дивиденда	-	(123.281)	-	(123.281)
На 31 декември 2012 година	1.747.730	2.063.722	618.172	4.429.624

На 14 мај 2012 година, Одборот на директори донесе Одлука за распределба на дивидендата за 2011 година согласно законските одредби предвидени во Законот за трговски друштва. Објавената дивиденда изнесува МКД 1.232.808 илјади денари и истата е одданоочена со данок на исплатена дивиденда од 10% или МКД 123.281 илјади денари.

За годината што завршува на 31 декември 2011 Повторно прикажана*

	Акционер-ски капитал МКД'000	Акумули-рана добивка МКД'000	Остаточни резерви МКД'000	Вкупно МКД'000
На 1 јануари 2011 година	1.747.730	653.784	631.888	3.033.402
Ефект од промена на сметководствена политика (Заб. 2.2)	-	50.353	-	50.353
На 31 декември 2011 (Повторно прикажана)	1.747.730	704.137	631.888	3.083.755
Добивка за годината	-	1.920.326	-	1.920.326
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-
Вкупно сеопфатна добивка	-	1.920.326	-	1.920.326
Објавени дивиденди, нето	-	(588.405)	(13.716)	(602.121)
Данок на дивиденда	-	(65.378)	-	(65.378)
На 31 декември 2011 година (Повторно прикажана)	1.747.730	1.970.680	618.172	4.336.582

*2011 финансискиите извештаи ги одразуваат корекциите направени како што е нагласено во Забелешка 2.2.

1. Општи информации за Друштвото

Цементарница “Усје” АД - Скопје (“Друштвото”) е основано во Република Македонија, со регистрирано седиште на Првوماјска 94, Скопје.

Основната дејност на Друштвото е производство и трговија со цемент, усјемал, готов бетон, клинкер и други производи од цемент. Основната дејност на подружниците во Косово и Бугарија се услуги за поддршка на продажбите на Групацијата во Косово и Бугарија.

Друштвото е контролирано од Titan Cement Netherlands B.V. со седиште во Холандија, кој поседува 94,84% од акциите на Друштвото. Крајната матична компанија на Друштвото е Titan Cement Company S.A. - Greece.

Бројот на вработени на 31 декември 2012 година е 331 (2011: 321 вработени).

Финансиските извештаи на Друштвото и Групацијата за годината што завршува на 31 декември 2012 година се одобрени од страна на Одборот на директори на 22 февруари 2013 година.

2.1 Основа за подготовка на финансиските извештаи

Консолидираните финансиски извештаи на Цементарница “Усје” АД - Скопје и неговите подружници (“Групацијата”) и финансиските извештаи на Друштвото беа подготвени во согласност со Законот за трговски друштва (Службен весник на Република Македонија број 28/04 со измените 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11 и 166/12) и сметководствените принципи (“македонски ОПСП”), кои се во согласност со новиот Правилник за водење на сметководство објавен на 29 декември 2009 година (Службен весник на Република Македонија 159/09 и 164/10) применлив од 1 јануари 2010 година. Овој Правилник ги содржи ажурираните и соодветно преведените Меѓународни стандарди за финансиско известување т.е. основниот текст на Меѓународните стандарди за финансиско известување вклучувајќи ги и ПКТ и КТМФИ како што се објавени од страна на IASB заклучно со 1 јануари 2009 година.

Во периодот заклучно со 31 декември 2009 година во примена беа меѓународните сметководствени стандарди објавени во Службен весник на Република Македонија како што следи:

- Ревидираните меѓународни сметководствени стандарди, МСС 1 до МСС 39 беа објавени на 30 декември 2004 година, претходните со важност од 5 ноември 1999 година. Датумот на стапување во сила на сите ревидирани стандарди е 1 јануари 2005 година. Меѓународните сметководствени стандарди, МСС 40 и МСС 41 се објавени и стапуваат во сила на 1 јануари 2005 година.
- На 10 февруари 2005 година е објавен меѓународниот стандард за финансиско известување 1. Датата на стапување во сила е 17 февруари 2005 година.
- На 29 декември 2005 година се објавени Меѓународните стандарди за финансиско известување, МСФИ 2 до МСФИ 7. Датумот на стапување во сила е 30 декември 2005 година.

Консолидираните финансиски извештаи на Групацијата и финансиските извештаи на Друштвото беа подготвени врз основа на историска набавна вредност освен вложувањата во недвижности кои беа вреднувани според објективна вредност. Консолидираните финансиски извештаи и финансиските извештаи на Друштвото се презентирани во македонски денари (МКД) и сите износи се заокружени во најблискиот износ во илјади (‘000) освен ако не е поинаку наведено.

2.1 Основа за подготовка на финансиските извештаи (продолжува)

Основи за консолидација

Консолидираните финансиски извештаи се состојат од финансиските извештаи на Друштвото и неговите три подружници: Cement Plus for Building Materials DOO - Косово со сопственост од 65%, РУДМАК ДООЕЛ експорт - импорт Скопје во 100% сопственост на Друштвото и TROJAN CEM EOOD Бугарија во 100% сопственост на Друштвото. Финансиските извештаи на консолидираните подружници се подготвени за истата година на известување како и извештаите на матичната компанија, користејќи конзистентни сметководствени политики.

Сите меѓукомпаниски салда, трансакции, приходи и трошоци и добивки и загуби кои произлегуваат од трансакциите во рамките на Групацијата, а кои се евидентираат како средства целосно се елиминирани. Подружниците се целосно консолидирани од датумот на превземањето, кој всушност е датум на кој Групацијата ја стекнала контролата, и продолжува да се консолидира се до датумот до кој таквата контрола ќе постои.

Неконтролираното учество претставува дел од добивката или загубата и нето средствата кои не се во сопственост на Групацијата и се претставени одделно во консолидираниот извештај за сеопфатна добивка, и во капиталот на консолидираниот извештај за финансиската состојба, одделно од акционерскиот капитал на матичната компанија.

2.2 Значајни сметководствени политики

Промена во сметководствена политика

МСС 40 Вложувања во недвижности

Групацијата во 2012 година направи преоценка на сметководствената политика за вложувањата во недвижности во однос на моделот на вреднување на истите. Заклучно со 31 декември 2011 година, вложувањата во недвижности се вреднуваа според моделот на набавна вредност, односно по набавна вредност намалена за амортизацијата и загуби поради обезвреднување. Во текот на 2012 година, Групацијата одлучи да ја промени сметководствената политика со употреба на моделот на објективна вредност после иницијалното признавање на средствата. Групацијата верува дека употребата на овој модел на вреднување на средствата обезбедува поверодостојно и порелевантно прикажување на истите, исто така и помага корисниците на финансиските извештаи подобро да го разберат ризикот поврзан со овие средства и е во согласност со праксата на дадената индустрија. Групацијата ги примени барањата на МСС 8 за Сметководствени политики, промени на сметководствени проценки и грешки. Настанатите промени беа спроведени ретроактивно и истите имаа влијание на финансиските информации за претходните години односно заклучно со првиот период на известување прикажан во овие финансиски извештаи.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

Промена во сметководствена политика (продолжува)

Како резултат на промена на сметководствената политика, следниве корекции беа спроведени во финасиските извештаи:

Заклучно со 1 јануари 2011:

Зголемување на почетната акумулирана добивка: 50.353 илјади денари

Зголемување во вложувања во недвижности: 50.353 илјади денари

Заклучно со 31 декември 2011:

Намалување на вложувања во недвижности како последица на ефектот од загуби поради корекција на објективната вредност: 1.396 илјади денари

Заклучно со 31 декември 2012:

Намалување на вложувања во недвижности како последица на ефектот од пренос во сопствени НПО: 2.658 илјади денари

а. Преведување на странски валути

Групацијата и Друштвото ги подготвува финансиските извештаи во македонски денари, кои се функционална и презентациона валута на Групацијата и Друштвото за локални законски потреби. Секој ентитет во Групацијата определува сопствена функционална валута и елементите на финансиските извештаи за секој ентитет се мерат користејќи ја таа валута.

Трансакциите во странски валути иницијално се евидентираат во функционална валута по курсот кој е важечки на денот на трансакцијата. Монетарните и немонетарните средства и обврски деноминирани во странски валути се сведени во функционалната валута по курс кој е важечки на датумот на известување. Сите разлики се пренесени во билансот на успех.

Функционалната валута на домашните операции, РУДМАК ДООЕЛ експорт - импорт Скопје е МКД. Функционалната валута на странските операции, Cement Plus for Building Materials - Косово како и за Тројан Цем - Бугарија е евро. На секој датум на известување, средствата и обврските на оваа подружница се сведени преку конверзија на евра во валутата на презентирање на Цементарница “Усје” АД (македонски денар) по курс кој важи на датумот на известување (2012: МКД 61,5000 за 1 ЕУР; 2011: МКД 61,5050 за 1 ЕУР), а неговиот биланс на успех е сведен по пондериран просечен годишен курс (2012: МКД 61,5214 за 1 ЕУР; 2011: МКД 61,5050 за 1 ЕУР). Курсните разлики кои произлегуваат од ова сведување се пренесени директно во останата сеопфатна добивка. При продажба на странскиот ентитет кумулативот од овие разлики признати во останата сеопфатна добивка кој се однесува на соодветниот странски ентитет се признава во билансот на успех.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

б. Вложувања во подружници

Подружници се сите ентитети во кои Групацијата има моќ да владее со финансиските и оперативните политики, главно пропратена со сопственост на повеќе од една половина од гласачките права. Постоенето и ефектот од потенцијалните гласачки права кои што во моментот се на располагање или пак можат да се конвертираат се земаат во предвид при утврдување дали Групацијата има контрола над ентитетот. Набавната вредност на стекнатиот ентитет се утврдува според објективната вредност на дадените средства, издадените капитални инструменти и обврските настанати или претпоставени на датумот на размената, зголемена за трошоците кои директно може да се припишат на стекнувањето. Во одделните финансиски извештаи на Друштвото, вложувања во подружницата се прикажани по набавна вредност намалена за обезвреднување на вредноста. Алоцираните ефекти кои ја надминуваат акумулираната добивка на подружницата се сметаат како поврат на вложувањето и се признаваат како намалување на набавната вредност на вложувањето.

в. Недвижности, постројки и опрема

Недвижности, постројки и опрема, се евидентираат како што следи:

- За средствата набавени до 31 декември 1998 година, ревалоризацијата направена во согласност со претходните ОПСП, на датумот на прифаќање на МСФР од страна на Групацијата (1 јануари 2004 година) е прифатена како претпоставен трошок бидејќи ревалоризацијата беше приближно еднаква на трошокот за амортизација според МСФР корегирани за порастот на индексот на цени на индустриските производители.
- Средствата набавени по 31 декември 1998 година се евидентираат по набавна вредност намалени за акумулираната амортизација и последователните акумулирани загуби поради обезвреднување.

Набавките се евидентираат по набавна вредност. Набавната вредност претставува набавна цена од добавувачот заедно со сите трошоци настанати при ставање во употреба на новата недвижност, постројка и опрема.

Ставките на недвижности, постројки и опрема кои се отпишуваат или отуѓуваат се елиминираат од извештајот за финансиска состојба, заедно со соодветната акумулирана амортизација. Добивките или загубите од отуѓувањето се определуваат со споредување на приhodот со сметководствената вредност. Тие се вклучуваат во добивката или загубата.

Амортизацијата на недвижностите, постројките и опремата е утврдена за да се отпише набавната вредност или проценетата вредност на недвижностите, постројките и опремата врз основа на право-пропорционална метода во текот на проценетиот корисен век на употреба на средствата. Основните амортизациони стапки се следните:

Згради	2,5 -10%
Опрема	5 - 25%

Земјата се евидентира во извештајот за финансиска состојба по набавната вредност намалена за исправките поради обезвреднување и не се амортизира, бидејќи се претпоставува дека има неограничен век на траење, освен за рудниците кои се амортизираат врз основа на степенот на исцрпеност. Исцрпеноста се евидентира како процес на материјално извлекување, а се користи методот на единица на производство.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

в. Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Методите на амортизација, корисниот век на употреба и резидуалната вредност на средствата се преоценуваат на секој датум на известување.

г. Вложувања во недвижности

Вложувањата во недвижности, главно се состои од земјиште, производни објекти со деловни канцеларии и градежен објект - ресторан и кафекуварница кои се чуваат за долгорочно изнајмување и не се користат од страна на Групацијата. Како што е обелоденето во забелешка *Промена во сметководствена политика*, во текот на 2012 година, Групацијата одлучи да ја промени сметководствената политика во врска со моделот на вреднување после иницијалното признавање. Како резултат на тоа, вложувањата во недвижности се водат по објективна вредност која ги одразува пазарните услови на денот на известување. Добивките или загубите кои произлегуваат од промените во објективната вредност на вложувањата во недвижности се признаваат во билансот на успех во периодот во кој истите настануваат, вклучувајќи ги и соодветните даночни ефекти. Објективната вредност се одредува на основа на проценка спроведена од независни проценители кои го користат методот на приходи и моделот на пазарни услови како основни модели на проценки кои се општо прифатени во Европската пракса.

Вложувањата во недвижности се депризнаваат кога ќе бидат оттуѓени или кога тие трајно ќе бидат повлечени од употреба а идна економска корист не се очекува од нивната продажба. Разликата помеѓу нето приливите од продажба и сметководствената вредност на средството се признава во билансот на успех во периодот кога средството е депризнаено.

Преносот во или од вложувања во недвижности се прави кога има промена во употребата на средството. За пренос од вложување во недвижност во средство кое се користи од страна на Групацијата, набавната вредност во последователната евиденција на средството е објективната вредност на тоа средство на датумот кога е направен преносот. Доколку средство кое се користи од страна на Групацијата се пренесе во вложувања во недвижности, вредноста на тоа средство се утврдува во согласност со политиката за недвижности, постројки и опрема до датумот кога е направен преносот.

д. Средства за истражување и вреднување

Издатоците за истражување и вреднување (географски врзано за концесијата, дозволата или одобрената рударска лиценца) се капитализираат и се признаваат како средство доколку е одлучено од страна на раководството дека рударските активности се економски оправдани и може да се развијат за комерцијално производство. На крајот на периодот на известување, овие трошоци ги вклучуваат трошоците за стекнување на концесии за детални геолошки истражувања. Сите други издатоци за истражување и вреднување се признаваат како трошок во билансот на успех во моментот на нивното настанување.

Административните и општи трошоци поврзани со истражувањата и вреднувањата се признаваат како трошоци во билансот на успех во моментот на нивното настанување.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

г. Финансиски средства и обврски

Иницијално признавање

Според МСС 39, финансиските средства се класифицираат како финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата, заеми и побарувања, инвестиции кои се чуваат до доспевање, финансиски средства расположливи за продажба или деривативи определени како хеџинг инструменти во ефективен хеџинг, соодветно. Групацијата ја утврдува класификацијата на финансиските средства при иницијалното признавање.

Финансиските средства иницијално се признаваат по објективна вредност плус директно поврзаните трансакциони трошоци, во случај кога вложувањата се вреднуваат по вредност која е различна од објективната вредност преку добивка или загуба. Набавката или продажбата на финансиските средства кои подразбираат испорака на средства во временски период утврден со правна регулатива или пазарна спогодба (редовен начин на набавка) се признаваат на датумот на трансакцијата т.е. датумот на кој Групацијата се обврзува да купи или продаде средство.

Финансиските средства на Групацијата вклучуваат пари и парични средства и краткорочни депозити, побарувања од купувачи и останати побарувања.

Последователни мерења

Последователните мерења на финансиските средства зависат од нивната класификација, како што следи:

Финансиски средства евидентирани по објективна вредност преку добивка или загуба

Финансиски средства евидентирани по објективна вредност преку добивка или загуба вклучуваат финансиски средства расположливи за тргување и финансиски средства утврдени при иницијалното признавање по објективна вредност преку добивка или загуба. Финансиските средства се класифицирани како расположливи за тргување доколку се набават со цел продажба во блиска иднина. Оваа категорија ги вклучува финансиските инструменти - деривативи кои не ги исполнуваат критериумите за употреба во сметководство на хеџинг како што е дефинирано во МСС 39. Групацијата нема определено финансиски средства по објективна вредност преку добивка или загуба.

Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се недеривативни финансиски средства со фиксни или утврдливи плаќања, кои не котираат на активниот пазар. Овие финансиски средства се сведуваат по амортизирана набавна вредност со користење на метод на ефективна каматна стапка. Добивките и загубите се признаваат во билансот на успех во моментот кога заемите и побарувањата се анулираат или им се намалува вредноста поради обезвреднување, како и преку процесот на амортизација.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

г. Финансиски средства и обврски (продолжува)

Вложувања кои се чуваат до доспевање

Недеривативните финансиски средства со фиксни или определени плаќања и со фиксен датум на доспевање се класифицираат како вложувања кои се чуваат до доспевање, доколку Групацијата има намера и можност да ги чува до доспевање. По иницијалното мерење, вложувањата кои се чуваат до доспевање се вреднуваат по амортизирана набавна вредност со користење на методата на ефективна каматна стапка. Овој метод користи ефективна каматна стапка која прецизно ги дисконтира проценетите идни парични приливи низ очекуваниот век на финасиското средство до неговата сметководствената вредност на финасиското средство. Добивките и загубите се евидентираат во биласот на успех во моментот кога вложувањата се анулираат или им се намалува вредноста поради обезвреднување, како и низ процесот на амортизација. Групацијата нема вложувања кои ги чува до доспевање во годините што завршуваат на 31 декември 2012 година и 2011 година.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се недеривативни финансиски средства кои се определени како расположливи за продажба или не се класифицирани во претходните три категории. По иницијалното мерење, финансиските средства расположливи за продажба се мерат по објективна вредност со евидентирање на нереализираните добивки или загуби евидентирани директно во капиталот се додека вложувањето е анулирано, кога кумулативната добивка или загуба евидентирана во капиталот се признава во билансот на успех, или е утврдено обезвреднување, кога кумулативната загуба евидентирана во капиталот се признава во билансот на успех.

Групацијата нема вложувања расположливи за продажба во годините што завршуваат на 31 декември 2012 година и 2011 година.

Депризнавање

Финансиските средства (или, доколку е соодветно дел од финансиско средство или дел од група на слични финансиски средства) се депризнаваат доколку:

- правото за прием на парични приливи од средството е истечено; или
- Групацијата ги има префрлено своите права за прием на парични приливи во целосен износ без значајно одложување на трето лице преку „аранжмани на посредник” и или (а) Групацијата има префрлено значителен дел од сите ризици и користи од средството, или (б) Групацијата нема префрлено ниту задржано значителен дел од сите ризици и користи од средството, но ја има префрлено контролата на средството.

Намалување на вредноста поради обезвреднување

Групацијата на секој датум на известување утврдува дали постои објективен доказ дека финансиското средство или група на финасиски средства се обезвреднети. Финансиското средство или група на финасиски средства се смета за обезвреднето ако, и само ако, постои објективен доказ за намалување на вредноста поради обезвреднување како резултат на еден или повеќе настани кои настануваат по иницијалното признавање на средството („настан на загуба”) и тој настан за загуба има влијание на проценетите идни парични приливи на финансиското средство или на група на финансиски средства кои може со сигурност да се проценат. Доказот за обезвреднување може да вклучува индикатори дека должниците или група на должници

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)**ѓ. Финансиски средства и обврски (продолжува)**

се соочуваат со значителни финансиски проблеми, неисполнување на обврските за исплата на камата или враќање на главницата, веројатноста дека ќе објават стечај или друга финасиска реорганизација и каде што постојат видливи индикации за мерливо намалување на проценетите идни парични текови, како што се промени во областа на економските услови кои доведуваат до неуспех.

Загуба поради обезвреднување во однос на финансиските средства вреднувани по амортизационен трошок се пресметуваат како разлика помеѓу нивната сметководствена вредност и сегашната вредност на проценетите идни парични приливи дисконтирана по оригинална ефективна каматна стапка.

Поединечните значителни финансиски средства се тестираат за намалување на вредноста поради обезвреднување поединечно. Останатите финансиски средства се проценуваат заедно во групи кои имаат слични карактеристики во врска со кредитниот ризик.

Сите загуби поради обезвреднување се признаваат во билансот на успех. Загубата поради обезвреднување може да се анулира доколку може објективно да се поврзе со настанот по признавањето на загубата поради обезвреднување. За финансиските средства кои се вреднуваат по амортизирана набавна вредност, анулирањето се признава во добивката или загубата.

Финансиски обврски*Иницијално признавање*

Според МСС 39, финансиските обврски се класифицираат како финансиски обврски по објективна вредност преку добивка или загуба, како заеми и позајмици или како деривативи кои служат како хеџинг инструменти со ефективен хеџинг, соодветно. Групацијата ја определува класификацијата на финансиските обврски при иницијалното признавање. Финансиските обврски иницијално се признаваат по објективна вредност, плус директно поврзаните трошоци на трансакцијата доколку се класифицираат како заеми и позајмици.

Финансиските обврски на Групацијата вклучуваат обврски спрема добавувачите и други обврски.

Последователно мерење

Мерењето на финансиските обврски зависи од нивната класификација како што следи:

Финансиски обврски евидентирани по објективна вредност преку добивка или загуба

Финансиските обврски евидентирани по објективна вредност преку добивка или загуба вклучуваат финансиски обврски расположливи за тргување и финансиски обврски одредени по објективна вредност преку добивка или загуба при иницијалното признавање.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

ѓ. Финансиски средства и обврски (продолжува)

Финансиските обврски се класифицираат како расположливи за тргување доколку се набавени со цел продажба во блиска иднина. Оваа категорија вклучува деривативни финансиски инструменти кои не ги исполнуваат сметководствените услови за хеџинг определени според МСС 39. Добивките и загубите од обврските кои се чуваат за тргување се признаваат во билансот на успех.

Групацијата нема одредено финансиски обврски по објективна вредност преку добивка или загуба.

Заеми и позајмици

По иницијалното признавање, каматоносните заеми и позајмици последователно се мерат низ процесот на нивна амортизација со користење на метод на ефективна каматна стапка. Добивките и загубите се признаваат во билансот на успех кога обврските се анулираат, како и низ процесот на нивна амортизација.

Де-признавање

Финансиската обврска се де-признава кога задолжението за обврската е подмирено, поништено или престанува да важи.

Кога постоечка финансиска обврска е заменета со друга од ист заемодавател по значително поразлични услови, или пак условите на постоечката обврска значително се променети, таква размена или измена се третира како де-признавање на оригиналната обврска и признавање на новата обврска, а разликата на соодветните сметководствени износи се признава во билансот на успех.

Нетирање на финансиските инструменти

Финансиските средства и финансиските обврски се нетираат и нето износот е презентираан во консолидираниот извештајот за финансиската состојба, ако и само ако, постои применливо законско право за нетирање на евидентираниите износи и постои намера да се порамни на нето основа, или да се признаат средствата или да се порамнат обврските истовремено.

е. Залихи

Залихите се вреднуваат според пониската вредност помеѓу набавната или нето реализационата вредност. Набавната вредност се утврдува според методот на просечни цени. Цената на чинење на готовите производи и производството во тек вклучува сировини, директна работна сила, останати директни трошоци и поврзани производствени режиски трошоци, исклучувајќи ги продажните и административните трошоци. Нето реализационата вредност е проценетата продажна цена во редовниот тек на работењето, намалена за предвидените трошоци за довршување и предвидените трошоци за да се изврши продажбата. Ситниот инвентар се отпишува 100% при ставање во употреба.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

ж. Пари и парични средства

Парите и паричните средства вклучуваат готовина во благајна, парични средства во банки и депозити со рок на доспевање до три месеци или помалку.

з. Акционерски капитал

Обични акции се класифицирани во капитал.

с. Даноци

Трошокот за данокот на добивка се состои од тековен данок на непризнаени расходи, и данок на исплатена дивиденда. Даночната стапка за 2012 и 2011 година изнесува 10%.

Данок на непризнаени расходи

Пресметката и плаќањето на данокот од добивка е во согласност со Законот за данок на добивка кој го подразбира моделот на оданочување на даночно непризнаените трошоци со корекција за износот на даночниот кредит и даночните ослободувања. Плаќањето на месечната обврска е аконтативно и тоа само на непризнаените расходи.

Данок на исплатена дивиденда и друга распределба на добивката

Износот којшто се распределува во вид на дивиденда и други распределби од добивката било да е во паричен или непаричен облик се оданочува во моментот на нивната исплата.

За повеќе детали, објаснување е дадено во забелешка 4.

Данок на додадена вредност

Приходите, трошоците и средствата се признаваат намалени за износот на данокот на додадена вредност, освен:

- Кога данокот на додадена вредност на набавка на средства или услуги не е надоместлив од даночната власт, во кој случај данокот на додадена вредност се признава како дел од трошоците за стекнување на средство или како дел од трошокот каде што е соодветно; и
- Побарувања и обврски кои се искажани со вклучен износ на данок на додадена вредност.

Нето износот на данокот на додадена вредност кој се надоместува од, или се плаќа на даночните власти се вклучува како дел од побарувањата или обврските во извештајот за финансиска состојба.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

и. Користи за вработените

Пензии

Групацијата, во нормалниот тек на работењето, врши уплата на придонесите на вработените за пензии, здравство, вработување и персонален данок на доход кои се пресметани со примена на законските стапки кои се важечки во земјата во текот на годината на бруто платите. Групацијата ги врши овие уплати во владините здравствени и пензиски фондови. Трошокот за овие уплати се прикажува во билансот на успех во истиот период во кој е прикажан и поврзаниот трошок за платите.

Групацијата не работи според било каква друга пензиска шема или план за надоместоци од пензионирање и поради тоа нема никакви дополнителни обврски по овие основи.

Надоместоци за престанок на работен однос и надоместоци од пензии

Надоместоците за престанок на работен однос на вработениот ќе престане пред нормалниот рок за пензионирање или кога вработениот ќе прифати доброволно да замине во замена за овие надоместоци. Групацијата признава надоместок за престанок на работен однос во случај кога има одлука за престанок на работниот однос на одредени вработени без можност за повлекување на одлуката или кога постои доброволно пријавување од вработените за престанок на нивниот работен однос.

Според потпишаниот колективен договор, Групацијата е обврзана да исплати отпремнини во износ кој е еднаков на шест просечни републички плати и помеѓу една и три просечни републички плати да бидат исплатени како јубилејни награди. Бројот на просечните републички плати за јубилејните награди одговара на вкупниот број на години на служба од страна на вработените како што е презентирано во табелата подолу:

Вкупно број на години служба	Број на плати
10	1
20	3
30	3
35 (жени)	3
40 (мажи)	3

Дефинираните користи се пресметуваат годишно од страна на независни актуари со примена на кредитната метода за проектирана единица. Сегашната вредност на обврската за дефинирани користи се одредува со дисконтирање на претпоставените идни парични одливи со употреба на дисконтна стапка на Народна Банка на Република Македонија во отсуство на пазар на висококвалитетни корпоративни обврзници или државни обврзници кои се деноминирани во валута во која користите ќе бидат исплатени, и кои имаат услови за доспевање приближни на условите на поврзани обврски за пензионирање.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

и. Користи за вработените (продолжува)

Надоместоци за стипендии на деца на вработени

Почнувајќи од 31 декември 2009 годна, во актуарската пресметка е вклучена и пресметката на надоместоците за стипендии кои ги обезбедува Групацијата на децата на вработените кои се на редовни додипломски и последипломски студии, како и на децата на починатите вработени додека се средношколци. Исто така, во пресметката се земени во предвид и децата кои сеуште не се на возраст за започнување со студии, со претпоставка дека 70 % од нив ќе се запишат на факултет во 2013 односно 50% во нареден период.

Актуарските добивки и загуби кои произлегуваат како резултат на искусни проценки и промени во актуарските претпоставки се признаваат како приходи или трошоци во периодот кога истите настанале.

ј. Резервации

Резервирањата се признаваат и пресметуваат: кога Групацијата има сегашна законска или договорена обврска како резултат на минати настани, и кога е веројатно дека ќе биде потребен одлив на средства за да се подмири обврската; и кога може да биде направена реална проценка на износот. Резервациите на Групацијата се состојат од резервации за отпремнини, јубилејни награди, стипендии и резервација за ревитализација на рудниците. Резервациите не се признаваат за идни оперативни загуби.

Онаму каде што постојат голем број на слични обврски, веројатноста дека ќе биде потребен одлив на средства за да се подмират обврските, се одредува со земање во предвид на класата на обврските како една целина. Резервации се признаваат дури и кога веројатноста дека одлив на средства ќе биде потребно е многу мала, а се однесува на било која ставка вклучена во истата класа на обврски.

Резервациите се вреднуваат по сегашната вредност на очекуваните издатоци кои се потребни да настанат со цел да се подмири обврската со употреба на стапка пред оданочување која ги отсликува тековно пазарните проценки на временската вредност на парите и поврзаните специфични ризици на дадените обврски. Зголемувањето на резервациите како резултат на временската вредност се признаваат како трошоци по камати.

к. Признавање на приходите

Приходите се признаваат до степенот до кој е веројатно дека Групацијата ќе има прилив на идни економски користи и тие користи можат веродостојно да се измерат. Приходот се вреднува според објективната вредност на примениот надомест или побарувањето за продадени добра и услуги намален за одобрените дисконти, работи и данокот на додадена вредност. Следниве специфични критериуми исто така треба да бидат задоволени пред приходот да биде признат:

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

к. Признавање на приходите(продолжува)

Продажба на стоки

Приходите се признаваат кога значајниот ризик од доделување на сопственоста на стоките ќе се пренесе на купувачот, вообичаено со испораката на стоките.

Давање на услуги

Надоместоци од обезбедени услуги се признаваат за периодот во кој услугите се дадени и прифатени од купувачот.

Приходи од камати

Каматите по депозити се пресметуваат по истекување на орочувањето на истите.

Приходи од закупнина

Приходи од закупнина се однесуваат на приходите остварени од оперативен наем од вложувањата во недвижности и се признаваат на праволиниска основа во текот на целиот период на наемот.

л. Наеми

Наемите со кои значаен дел од ризикот и наградите од сопственоста се задржани од страна на наемодавачот се класифицира како оперативен наем. Плаќањата направени по основ на оперативниот наем (нето од било какви поттикнувања од страна на наемодавателот) се признаваат во билансот на успех на праволиниска основа во текот на периодот на наемот.

љ. Распределба на дивиденди

Распределбата на дивидендите на акционерите на Групацијата се признава како обврска во финансиските извештаи во периодот во кој се одобрени дивидендите од страна на акционерите на Групацијата.

м. Настаните после датумот на известување

Настаните после датумот на известување, кои обезбедуваат евиденција за состојбата која постои на датумот на известување, се третираат како корективни настани во овие финансиски извештаи. Оние кои се индикативни на состојбата која произлегува после датумот на известување имаат третман на некорективни настани.

н. Управување со финансискиот ризик

Сметководствени проценки и претпоставки

Групацијата прави проценки и претпоставки кои се однесуваат на иднината. Резултирачките сметководствени проценки, по дефиниција многу ретко се идентични со актуелните резултати. Проценките и претпоставките кои влијаат значително на предизвикување материјални корекции до сегашните вредности на средствата и обврските во рамките на наредната финансиска година се презентирани подолу.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)*Сметководствени проценки и претпоставки (продолжува)**Резервација за ревитализација на рудниците*

Друштвата што вршат експлоатација на минерални сировини од рудниците потребно е истите на крајот од нивниот век на експлоатација да ги вратат во првобитна состојба, односно во состојба во која биле на почетокот пред да бидат експлоатирани, што е во согласност со законската регулатива за заштита на животната средина применлива во земјата во која Групацијата работи (да се врати земјиштето во првобитна состојба после три години откако ќе се затвори рудникот и откако ќе заврши неговата експлоатација), и тоа до ниво кое е во законските рамки и до ниво кое е во согласност со политиката и праксата која се води за заштита на животната средина.

Резервацијата за ревитализација на рудниците ја одразува сегашната вредност на очекуваните идни трошоци за рекултивација кои се очекува да настанат за оние делови од рудниците кои биле експлоатирани со датумот на известување. Резервацијата претставува сегашна вредност на очекувани идни одливи на пари кои се очекува дека ќе настанат за ревитализација на рудниците. Ова вклучува и одредување на вредноста на основа на проектот за ревитализација, дисконтните стапки и очекувани инфлациски стапки. Резервацијата се преоценува на секој датум на известување и се корегира со цел да ја одрази сегашната вредност на идните трошоци потребни за да се исполни обврската.

Сегашната вредност на очекуваните трошоци за ревитализација (тоа е оригиналната проценка како и промените во сметководствените проценки) се признава во билансот на успех освен ако не се поврзани со основните средства кои се наоѓаат и се поврзани со рудниците, при нивното првично признавање во кој случај, трошоците се капитализираат и амортизираат во текот на нивниот век на употреба.

Секоја промена во нето сегашната вредност на исправката за ревитализација на рудниците во текот на временското растојание се признава како финансиски трошок во извештајот за сеопфатна добивка.

Користи за вработените

Сегашната вредност на обврската за пензионирање зависи од голем број на фактори кои се одредуваат на годишна основа со употреба на голем број на претпоставки. Употребените претпоставки во одредувањето на нето ефектот (трошок или приход) за пензионирање вклучува дисконтни стапки. Било какви промени во овие претпоставки ќе се одразат на сегашната вредност на обврската за пензионирање и другите користи за вработените.

Групацијата користи претпоставена годишна дисконтна стапка. Тоа е каматна стапка која би требало да се употребува со цел да ја одрази сегашната вредност на претпоставените идни парични одливи кои се очекува да настанат со цел да се подмират обврските за дефинираните користи. Во одредувањето на соодветна дисконтна стапка, Групацијата ја употребува дисконтна стапка на Народна Банка на Република Македонија во отсуство на пазар на висококвалитетни корпоративни обврзници или државни обврзници кои се деноминирани во валута во која користите ќе бидат исплатени, и кои имаат услови за доспевање приближни на условите на поврзани обврски за пензионирање.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

Сметководствени проценки и претпоставки (продолжува)

Останатите клучни претпоставки за пресметка на обврската за пензонирање во еден дел се засниваат на тековните пазарни услови.

Објективна вредност

Номиналната вредност намалена за проценетите загуби поради обезвреднување на средствата и обврските со рок на доспевање помалку од една година е приближна на нивната објективна вредност.

3. Приходи и трошоци

а. Приходи од продажба

	Консолидирано		Друштво	
	2012 МКД'000	2011 МКД'000	2012 МКД'000	2011 МКД'000
<i>Бруто приходи од продажба</i>				
Домашен Пазар	3.447.302	4.581.519	2.822.735	3.399.347
Странски Пазар	317.676	4.433	893.917	1.087.918
	3.764.978	4.585.952	3.716.652	4.487.265
Домашен Пазар				
Приходи од цемент	3.091.173	4.315.294	2.469.381	3.146.360
Приходи од готов бетон	139.194	136.198	139.194	136.198
Приходи од препродажба на стоки	48.287	56.663	45.512	43.425
Приходи од варовник	21.994	-	21.994	-
Приходи од употреба на сопствени производи	146.654	73.364	146.654	73.364
	3.447.302	4.581.519	2.822.735	3.399.347
Странски Пазар				
Приходи од цемент	29.035	382	602.715	1.071.907
Приходи од клинкер	284.534	-	284.534	-
Приходи од препродажба на стоки	4.107	4.051	6.567	15.764
Приходи од песок	-	-	101	247
	317.676	4.433	893.917	1.087.918

б. Останати приходи

	Консолидирано		Друштво	
	2012 МКД'000	2011 МКД'000	2012 МКД'000	2011 МКД'000
Петрол кокс	364.330	418.293	364.330	418.293
Превоз на цемент-интеркомпаниски	54.294	-	76.885	3.457
Петрол кокс - домашен пазар	49.055	7.816	49.055	7.816
Превоз од трети лица	27.154	23.939	27.154	23.939
Приходи од употреба на сопствени производи	-	24.818	-	24.818
Услуги	10.765	27.573	10.765	27.573
Акциза од царина	9.389	-	-	-
Песок	795	904	660	574
Адитиви	629	639	629	639
Варовник	-	30.511	-	30.511
	516.411	534.493	529.478	537.620

3. Приходи и трошоци (продолжува)**в. Трошоци на продадени производи**

	Консолидирано		Друштво	
	2012 МКД '000	2011 МКД '000	2012 МКД '000	2011 МКД '000
Транспортни услуги	117.073	38.544	117.073	38.544
Варијабилни трошоци				
Гориво за печки	536.712	646.920	536.712	646.920
Електрична енергија	308.937	326.488	308.369	325.707
Суровини	147.484	221.350	147.484	221.350
Останати трошоци	126.238	78.949	126.238	78.949
Опеки	46.322	45.407	46.322	45.407
Адитиви	23.519	24.033	23.519	24.033
Кугли	9.880	9.254	9.880	9.254
Гориво и мазиво	8.079	24.101	7.963	23.713
Вкупно варијабилни трошоци	1.207.171	1.376.502	1.206.487	1.375.333
Фиксни трошоци				
Плати и други надоместоци	260.979	262.916	259.498	261.439
Одржување	72.902	81.044	72.791	80.802
Резервни делови и потрошен материјал	54.937	56.745	54.914	56.261
Останати услуги	55.932	52.669	55.917	51.857
Останати трошоци	53.497	46.057	52.835	46.057
Решетки	6.285	4.156	6.285	4.156
Премии за осигурување	5.109	5.760	5.021	5.760
Компјутерски услуги, трошоци и телефонија	3.065	4.699	3.065	4.699
Одржување на возила и други трошоци	2.488	1.501	2.488	1.501
Патни трошоци	2.445	3.328	2.395	3.377
Вкупно фиксни трошоци	517.639	518.975	515.209	515.909
Движење на залихи, нето	(1.844)	39.326	(1.844)	39.326
Трошоци во секторот за пакување	168.148	193.974	168.148	193.974
Трошоци од употреба на сопствени производи	144.799	93.622	144.799	93.622
Трошоци на продадени трговски стоки	410.327	467.334	391.785	403.276
	2.563.313	2.728.277	2.541.657	2.659.984

3. Приходи и трошоци (продолжува)

г. Останати оперативни приходи

	Консолидирано		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
Капитална добивка од продажба на основни средства и вложувања во недвижности	22.214	6.635	22.214	6.635
Приходи од автоден	14.757	-	14.757	-
Приходи од закупнина	12.784	9.520	12.692	9.428
Приходи од палети	11.998	-	11.998	-
Приходи од продажба на материјали и суровини	6.330	2.710	6.330	2.710
Актуарски добивки и ослободување на резервацијата за вработените	4.247	4.593	4.247	4.593
Приходи од отпад	3.689	2.201	3.689	2.201
Приходи од реекспорт - опрема	3.034	-	3.034	-
Вишоци на производи	979	5.696	-	5.696
Приходи од останати услуги	270	920	270	920
Наплатени штети од осигурителни компании	222	109	222	109
Техничка помош	-	-	-	1.292
Приходи од продажба на основни средства	-	1.884	-	1.884
Останати приходи	1.447	1.410	1.447	1.410
	81.971	35.678	80.900	36.878

Капитална добивка од продажба на основни средства во износ од 22.214 илјади денари се состои од продажба на три дампера во износ од 8.619 илјади денари, два булдожери во износ од 5.229 илјади денари, утоварна лопата во износ од 3.075 илјади денари а остатокот се однесува на продажба на останата опрема вклучително и возила (виљушкари, компресори, бушилица, електрични багери итн).

Приходи од автоден во износ од 14.757 илјади денари се однесува на пресметан приход кој е извесен дека ќе се добие од косовската царина, а поврзано со плаќањата кои Друштвото ги спроведе во корист на транспортерите за автоден-лежарина за цистерните (види Забелешка 3д).

Приходи од закупнина во износ од 12.784 илјади денари се состои од земјиште и останати објекти дадени под закуп вклучувајќи ги и префактурираните режиски трошоци во износ од 9.853 илјади денари и приходи од наме на пумпи за готов бетон и цистерни за превоз на цемент во износ од 2.931 илјади денари, се на трети лица.

Приходи од палети во износ од 11.998 илјади денари се однесува на примени пари од невратени палети во гарантен рок.

Приходи од продажба на суровини и материјали во износ од 6.330 илјади денари се состои од 3.959 илјади денари кои се однесуваат на продадени огноотпорни цигли и адитиви, 465 илјади денари продадена троска, се на поврзан субјект во Косово, 1.646 илјади денари продадени плочи и резервни делови, и остатокот на салдото се состои од останат материјал (старо железо, пепел - транзит итн).

Актуарските добивки и ослободување на неискористената резервација за користите на вработените во износ од 4.247 илјади денари се однесуваат и се резултат на искусствените проценки и промени во актуарските претпоставки пресметани на годишно ниво од страна на независни актуари со употреба на проектирана метода.

3. Приходи и трошоци (продолжува)

д. Останати оперативни трошоци

	Консолидирано		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
Пресметани неисплатени плати по судско решение	30.750	-	30.750	-
Надомест за автоден	14.757	-	14.757	-
Актуарски загуби и поврзани трошоци за вработените	8.847	12.331	8.847	12.331
Рабати и попусти	52.888	3.042	53.268	4.005
Спогодбен престанок	6.313	44.835	6.200	44.835
Набавна вредност на продадени материјали и сировини	4.583	1.798	4.583	1.798
Трошоци за деловен простор	4.217	2.902	4.217	2.902
Нето сегашна вредност на продадени и отпишани основни средства	3.053	1.767	3.053	1.767
Пенали за неисполнување на обврските	2.216	1.901	2.216	1.901
Реклама и пропаганда	1.673	2.241	1.673	2.241
Кусок на производи во магацин	2.091	-	1.405	-
Трошоци поврзани со судска постапка	1.007	-	1.007	-
Намалување на вредност на нематеријални средства	300	1.300	300	1.300
Трошоци за задржан данок	29	1.286	13	1.274
Расход на застарени залихи по попис	12	1.520	12	1.520
Исправка на вредност на сомнителни и спорни побарувања	-	3.897	-	3.897
Надомест на штета	-	481	-	481
Останати трошоци	1.955	3.161	1.857	2.730
	134.691	82.462	134.158	82.982

Пресметани неисплатени плати по судско решение во износ од 30.750 илјади денари се однесува на 17 лица на кои им беше доставено решението за престанок на работниот однос од деловни причини во текот на 2009 година. Истите поднесоа тужба и конечно со судско решение кон крајот на 2012 година се стекнаа со право да се вратат на работа.

Надоместокот за автоден во износ од 14.757 илјади денари претставуваат платени трошоци на транспортерите чиишто возила (цистерни) беа задржани на косовска граница. Во исто време се пресмета и приход бидејќи се покрена судска постапка со извесност од 90% да се добие надоместот од косовска царина во корист на УСЈЕ (види Забелешка 3г).

Износот од 8.847 илјади денари се однесува на актуарските загуби и дополнителните финансиски и трошоци за тековни услуги кои произлегуваат од искусствените проценки и промени во актуарските претпоставки пресметани на годишно ниво од страна на независни актуари со употреба на проектирана метода (види Забелешка 13).

Трошоците за деловен простор во износ од 4.217 илјади денари се состојат од 3.099 илјади денари поврзани со рефактурираните режиски трошоци на објектите под закуп и 1.118 илјади денари за покриените трошоци на фудбалскиот клуб за потрошена вода во 2012 година.

3. Приходи и трошоци (продолжува)

ѓ. Трошоци за продажба и маркетинг

	Консолидирано		Друштво	
	2012 МКД'000	2011 МКД'000	2012 МКД'000	2011 МКД'000
Плати и други надоместоци	22.364	23.043	21.142	21.771
Одржување на возила и други трошоци	2.870	3.385	2.870	3.385
Електрична енергија и други трошоци	2.271	3.520	2.271	3.520
Компјутерски услуги и поврзани трошоци	1.005	738	1.005	738
Реклама, пропаганда и репрезентација	870	405	870	405
Патни трошоци	139	182	139	182
Царински такси за извоз	-	4	-	4
Останати трошоци	975	583	826	422
	30.494	31.860	29.123	30.427

е. Административни трошоци

	Консолидирано		Друштво	
	2012 МКД'000	2011 МКД'000	2012 МКД'000	2011 МКД'000
Плати и други надоместоци	41.142	39.651	38.713	37.270
Надомест за техничка помош и други надоместоци	21.309	37.364	20.516	36.999
Реклама, пропаганда, репрезентација и донации и спонзорство	7.406	9.825	7.388	9.825
Електрична енергија и други трошоци	6.155	6.815	5.633	5.907
Одржување на возила и други трошоци	3.228	2.899	3.225	2.899
Компјутерски услуги и поврзани трошоци	1.756	1.617	1.604	1.469
Патни трошоци	1.591	1.934	1.591	1.934
Останати трошоци	7.108	8.141	7.040	7.761
	89.695	108.246	85.710	104.064

ж. Нето приходи од финансирање

	Консолидирано		Друштво	
	2012 МКД'000	2011 МКД'000	2012 МКД'000	2011 МКД'000
Приходи од камата	44.890	14.018	44.881	14.009
Приходи од дивиденда	-	-	4.118	8.879
Банкарски услуги	(2.788)	(2.357)	(2.454)	(1.678)
Негативни курсни разлики, нето	(4.805)	(542)	(4.802)	(538)
Трошоци за камати	(85)	(252)	(85)	(248)
	37.212	10.867	41.658	20.424

3. Приходи и трошоци (продолжува)

ж. Нето приходи од финансирање (продолжува)

Приходи од камата во износ од 44.881 илјади денари се состои од 18.821 илјади денари на име примена камата по основ на даден заем на Титан Глобал Финанце ПЛЦ во декември 2011 година и вратен во првата половина на 2012 година, 7.558 илјади денари пресметани камати од орочени депозити и остатокот примени камати од орочени депозити и од тековните активности.

4. Данок на добивка

Данокот на добивка се состои од:

	Консолидирано		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
Данок на непризнати расходи	3.431	8.711	3.431	8.711
Останат данок на добивка	39	721	-	-
	<u>3.470</u>	<u>9.432</u>	<u>3.431</u>	<u>8.711</u>

Заклучно со 31 декември 2011, пресметката на данокот на добивка на непризнати расходи е како што следува:

Консолидирано и за Друштво

31 декември
2011
МКД'000

Данок на непризнати расходи:

Останати надоместоци на вработените	5.450
Трошоци кои не се поврзани со главната дејност на друштвото	860
Трошоци за спонзорства и донаци	467
Трошоци за репрезентација	441
Исправка на вредност на ненаплатени побарувања	390
Пенали, затезни камати и данок по задршка	342
Трошоци за стипендии	137
Останато	624
	<u>8.711</u>

4. Данок на добивка (продолжува)

Заклучно со 31 декември 2012, пресметката на данокот на добивка на непризнати расходи е како што следува:

Консолидирано и за Друштвото

31 декември
2012
МКД'000

Данок на непризнати расходи:

Останати надоместоци на вработените	1.770
Трошоци кои не се поврзани со главната дејност на друштвото	731
Трошоци за репрезентација	401
Пенали, затезни камати и данок по задршка	232
Трошоци за спонзорства и донаци	129
Трошоци за стипендии	123
Исправка на вредност на ненаплатени побарувања	44
Останато	1
	<u>3.431</u>

Во продолжение, Групацијата има плус даночни добивки кои произлегуваат од нејзините подружници, Cement Plus for Building Materials Косово и Trojan Cem Eood, Бугарија во износ од 39 илјади денари.

5. Недвижности, постројки и опрема

Групацијата на 31 декември 2012 година	Згради и земјиниште МКД '000	Опремена МКД '000	Инвестиции во имот МКД '000	Вкупно МКД '000
Набавна вредност				
На 1 јануари 2012 година	3.142.425	4.531.830	171.611	7.845.866
Набавки	27.850	-	201.473	229.323
Трансфер од инвестиции во тек	31.874	121.930	(153.804)	-
Трансфер од вложувања во недвижности	2.658	-	-	2.658
Курсни разлики од пренос во валута	(8)	(6)	-	(14)
Оттуѓување	(2.911)	(208.989)	-	(211.900)
На 31 декември 2012 година	3.201.888	4.444.765	219.280	7.865.933
Амортизација				
На 1 јануари 2012 година	2.028.298	3.541.893	-	5.570.191
Трошок за годината	35.239	218.454	-	253.693
Курсни разлики од пренос во валута	(3)	(5)	-	(8)
Оттуѓување	(644)	(207.942)	-	(208.586)
На 31 декември 2012 година	2.062.890	3.552.400	-	5.615.290
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2012 година	1.138.997	892.366	219.280	2.250.643
Друштвото на 31 декември 2012 година				
	<i>Згради и земјиниште МКД '000</i>	<i>Опремена МКД '000</i>	<i>Инвестиции во имот МКД '000</i>	<i>Вкупно МКД '000</i>
Набавна вредност				
На 1 јануари 2012 година	2.993.352	4.480.376	171.611	7.645.339
Набавки	27.850	-	201.473	229.323
Трансфер од инвестиции во тек	31.874	121.930	(153.804)	-
Трансфер од вложувања во недвижности	2.658	-	-	2.658
Оттуѓување	(2.911)	(208.989)	-	(211.900)
На 31 декември 2012 година	3.052.823	4.393.317	219.280	7.665.420
Амортизација				
На 1 јануари 2012 година	2.012.663	3.514.632	-	5.527.295
Трошок за годината	30.664	210.657	-	241.321
Оттуѓување	(644)	(207.942)	-	(208.586)
На 31 декември 2012 година	2.042.683	3.517.347	-	5.560.030
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2012 година	1.010.140	875.970	219.280	2.105.390

5. Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Групацијата на 31 декември 2011 година	Згради и земјиште МКД'000	Опрема МКД'000	Инвестиции во тек МКД'000	Вкупно МКД'000
Набавна вредност				
На 1 јануари 2011 година	3.082.194	4.470.537	191.919	7.744.650
Набавки	17.625	36.560	120.988	175.173
Трансфер од инвестиции во тек	54.450	86.846	(141.296)	-
Трансфер на вложувања во недвижности	(11.738)	-	-	(11.738)
Оттуѓување	-	(51.025)	-	(51.025)
Отпис	(106)	(11.088)	-	(11.194)
На 31 декември 2011 година	3.142.425	4.531.830	171.611	7.845.866
Амортизација				
На 1 јануари 2011 година	1.997.465	3.372.851	-	5.370.316
Трошок за годината	42.666	229.373	-	272.039
Трансфер во вложувања во недвижности	(11.738)	-	-	(11.738)
Оттуѓување	-	(49.527)	-	(49.527)
Отпис	(95)	(10.804)	-	(10.899)
На 31 декември 2011 година	2.028.298	3.541.893	-	5.570.191
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2011 година	1.114.127	989.937	171.611	2.275.675

Друштвото на 31 декември 2011 година	Згради и земјиште МКД'000	Опрема МКД'000	Инвестиции во тек МКД'000	Вкупно МКД'000
Набавна вредност				
На 1 јануари 2011 година	2.933.121	4.419.083	191.919	7.544.123
Набавки	17.625	36.560	120.988	175.173
Трансфер од инвестиции во тек	54.450	86.846	(141.296)	-
Трансфер на вложувања во недвижности	(11.738)	-	-	(11.738)
Оттуѓување	-	(51.025)	-	(51.025)
Отпис	(106)	(11.088)	-	(11.194)
На 31 декември 2011 година	2.993.352	4.480.376	171.611	7.645.339
Амортизација				
На 1 јануари 2011 година	1.986.404	3.353.582	-	5.339.986
Трошок за годината	38.092	221.381	-	259.473
Трансфер на вложувања во недвижности	(11.738)	-	-	(11.738)
Оттуѓување	-	(49.527)	-	(49.527)
Отпис	(95)	(10.804)	-	(10.899)
На 31 декември 2011 година	2.012.663	3.514.632	-	5.527.295
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2011 година	980.689	965.744	171.611	2.118.044

6. Вложувања во недвижности

На 1 јануари
Ефект од промена на
сметководствена
политика
Загуба од корекција на
објективната вредност
Трансфер на
недвижности,
постројки и опрема
(Забелешка 5)
На 31 декември

2012	Консолидирано	
	2011	01 јануари 2011
МКД'000	Повторно прикажана МКД'000	Повторно прикажана МКД'000
83.361	84.757	34.404
-	-	50.353
-	(1.396)	-
(2.658)	-	-
<u>80.703</u>	<u>83.361</u>	<u>84.757</u>

2012	Друштво	
	2011	01 јануари 2011
МКД'000	Повторно прикажана МКД'000	Повторно прикажана МКД'000
83.361	84.757	34.404
-	-	50.353
-	(1.396)	-
(2.658)	-	-
<u>80.703</u>	<u>83.361</u>	<u>84.757</u>

Вложувањата во недвижности, главно се состои од земјиште, производни објекти со деловни канцеларии (усјепор и палети) и градежен објект - ресторан и кафекуварница кои немаат своја намена, и се чуваат за долгорочно изнајмување и не се користат од страна на Групацијата. Во текот на 2012 година, дел од земјиштето беше пренесено во недвижности, постројки и опрема (види Забелешка 5), бидејќи истото почна да се употребува од страна на Групацијата за сопствени цели.

7. Залихи

Резервни делови
Суровини и гориво
Потрошни материјали
Готови производи
Производство во тек
Вреќи, фолии и палети
Трговски стоки за препродажба
Дадени аванси за набавка на
залихи

	Консолидирано	
	2012	2011
	МКД'000	МКД'000
Резервни делови	266.347	253.366
Суровини и гориво	155.800	108.239
Потрошни материјали	168.963	184.505
Готови производи	62.914	55.896
Производство во тек	38.548	43.722
Вреќи, фолии и палети	17.432	14.988
Трговски стоки за препродажба	275	2.347
Дадени аванси за набавка на залихи	381	79
	<u>710.660</u>	<u>663.142</u>

	Друштво	
	2012	2011
	МКД'000	МКД'000
Резервни делови	266.347	253.366
Суровини и гориво	155.800	108.239
Потрошни материјали	168.687	184.388
Готови производи	62.914	55.896
Производство во тек	38.548	43.722
Вреќи, фолии и палети	17.432	14.988
Трговски стоки за препродажба	275	227
Дадени аванси за набавка на залихи	381	79
	<u>710.384</u>	<u>660.905</u>

8. Побарувања од купувачи и останати побарувања

	Консолидирано		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
	МКД '000	МКД '000	МКД '000	МКД '000
Побарувања од купувачи	282.422	196.771	273.372	190.677
Однапред платени трошоци	25.590	25.803	24.245	4.279
Дадени аванси на добавувачи	-	8	-	8
Останати побарувања	65.176	37.005	55.627	36.923
	373.188	259.587	353.244	231.887

Во останати побарувања се вклучени орочени депозити во Стопанска Банка АД Скопје во износ од МКД 14.022 илјади денари поврзани со издадени гаранции за царина како и за набавка на електрична енергија.

Побарувања од купувачите се без каматни и вообичаено со валута на плаќање од 0 - 75 дена.

Со состојба на 31 декември, старосната анализа на побарувањата е како што следува:

Групацијата

	Вкупно	Ниту доспеани ниту обезвреднети	Доспено но неотпишано				
			< 30 дена	30-60 дена	60-90 дена	90-120 дена	>120 дена
2012	282.422	180.540	91.219	2.071	6.281	581	1.730
2011	196.771	176.002	13.426	7.343	-	-	-

Друштвото

	Вкупно	Ниту доспеани ниту обезвреднети	Доспено но неотпишано				
			< 30 дена	30-60 дена	60-90 дена	90-120 дена	>120 дена
2012	273.372	178.741	92.031	370	2.230	-	-
2011	190.677	175.161	11.650	3.866	-	-	-

9. Побарувања за краткорочни заеми

На 6 декември 2011, Друштвото (давател на кредит) има склучено Договор за револвинг кредит со Titan Global Finance PLC (корисник на кредит) и истиот претставува револвинг договор со лимит од 30.000 илјади евра. Корисникот на кредитот може, по претходна добиена согласност од Давателот на кредитот, да позајми износ до рамковниот лимит во еден или повеќе делови (секој дел ќе се смета како Заем) и корисникот на кредитот мора да достави писмено барање за секој заем (дел) до Давателот на истиот. Корисникот на кредитот е должен да ги исплати невратените заеми во целост или делумно по барање од Давателот на кредитот во секое време, но не подоцна од две години од денот на склучување на договорот. Договорот е склучен за максимален временски период од една година и единаесет месеци од денот на склучување на договорот (период на достапност) и корисникот на кредитот ќе плаќа камата на секој заем по стапка утврдена од страна на Давателот на кредитот како збир од: ЕУРИБОР за соодветниот период плус 2,70% годишно.

Заклучно со 31 декември 2012 година, Друштвото го има наплатено целиот одобрен кредит во износ од 1.414.615 илјади денари или 23.000 илјади евра.

10. Пари и парични средства

	Консолидирано		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
	МКД '000	МКД '000	МКД '000	МКД '000
Депозити во банки	1.493.846	136.142	1.493.543	135.827
Парични средства во банка	64.103	40.075	24.563	11.779
Парични средства во благајна	19	29	19	29
	1.557.968	176.246	1.518.125	147.635

11. Акционерски капитал

Одобрен, издаден и целосно утлаиен акционерски капитал е:

Група на акционери и Друштво	Број на акции:	МКД '000
Titan Cement Netherlands B.V. - обични акции по 3.100 МКД за една акција	534.667	94,84%
Други акционери - обични акции по 3.100 МКД за една акција	29.117	5,16%
	563.784	100%
		МКД '000
Акционерски капитал според судска регистрација		
На 31 декември 2012 година и 31 декември 2011 година		1.747.730

11. Акционерски капитал (продолжува)

Плаќени и предложени дивиденди

Групацијата и Друштвото	МКД'000
Објавени и плаќени во итекој на годината што завршува на 31 декември 2011 година	
Конечна дивиденда за 2010 година:	
МКД 1.068,00 за една акција	
Објавена	602.121
Платена	602.117

Објавени и плаќени во итекој на годината што завршува на 31 декември 2012 година

Конечна дивиденда за 2011 година:	
МКД 1.968,00 за една акција	
Објавена	1.109.527
Платена	1.109.522

Објавените и платени дивиденди за годината што завршува на 31 декември 2012 година и 2011 година целосно се однесуваат на дивиденди во пари на обичните акции.

12. Останати резерви

Групацијата	Ревалоризациони резерви на средствата МКД'000	Законски резерви МКД'000	Резерва за курсни разлики МКД'000	Вкупно МКД'000
На 1 јануари 2011 година	268.551	363.337	4.530	636.418
Објавени дивиденди, нето	-	(13.716)	-	(13.716)
Курсни разлики од пренос во валута	-	-	165	165
На 31 декември 2011 година	268.551	349.621	4.695	622.867
Курсни разлики од пренос во валута	-	-	395	395
На 31 декември 2012 година	268.551	349.621	5.090	623.262

Резерви за курсни разлики

Резервите за курсните разлики се користат за да се евидентираат курсните разлики кои произлегуваат од пренос во валута на финансиските извештаи на странската подружница.

Друштвото	Ревалоризациони резерви на средствата МКД'000	Законски резерви МКД'000	Вкупно МКД'000
На 31 декември 2011 година	268.551	349.621	618.172
На 31 декември 2012 година	268.551	349.621	618.172

13. Долгорочни резервации за отпремнини

	Консолидирано		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
Отпремнини	24.706	24.323	24.706	24.323
Јубилејни годишни награди	21.564	22.960	21.564	22.960
Стипендии	21.661	22.998	21.661	22.998
	67.931	70.281	67.931	70.281
Анализирани како:				
Нетековен дел	57.745	63.671	57.745	63.671
Тековен дел	10.186	6.610	10.186	6.610
	67.931	70.281	67.931	70.281

Движењата во текот на годината се како што следува:

	Консолидирано		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
На 1 јануари	70.281	71.205	70.281	71.205
Трошок за тековни услуги	5.043	6.675	5.043	6.675
Трошок за камата	3.467	3.717	3.467	3.717
Актуарска добивка или загуба (признаена)	(4.247)	505	(4.247)	505
	74.544	82.102	74.544	82.102
Исплатено во текот на годината	(6.951)	(8.662)	(6.951)	(8.662)
Загуби, нето, од усогласување на актуарската пресметка	338	428	338	428
Неикористена резервација	-	(3.587)	-	(3.587)
На 31 декември	67.931	70.281	67.931	70.281

Износите признаени во билансот на успех се како што следува:

	Консолидирано		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
Трошок за тековни услуги	5.043	6.675	5.043	6.675
Трошок за камата	3.467	3.717	3.467	3.717
Актуарска добивка или загуба (признаена)	(4.247)	505	(4.247)	505
Загуби од усогласување на актуарската пресметка, нето	338	428	338	428
	4.601	11.325	4.601	11.325

13. Долгорочни резервации за отпремнини (продолжува)

Основните актуарски претпоставки кои беа користени се како што следи:

- Веројатноста на живот и смртност по старост и пол е определена согласно Таблицата на морталитет за населението на Република Македонија за периодот 1980-1982;
- Стапката на обрт на вработени е незначителна и не е земена во пресметката бидејќи процентот на напуштање на компанијата е речиси нула, со исклучок на 2009 година, кога Групацијата во текот на годината одлучи да спроведе програма за намалување на бројот на вработените,
- Пензионирањето на вработените и во иднина ќе се одвива согласно сегашната законска регулатива (64 години за мажи и 62 за жени), и
- Актуарската пресметка ги опфаќа и стипендиите на децата на вработените на Друштвото кои се на редовни додипломски и последипломски студии, како и на децата на починантите вработени додека се средношколци и / или редовни студенти. Исто така, во пресметката се земени во предвид и децата кои сеуште не се на возраст за започнување со студии, со претпоставка дека 70% од нив ќе се запишат на факултет во 2013 година односно 50% во наредните години..

Користените финансиски претпоставки се како што следи:

Номинален годишен пораст на просечна републичка нето плата: 4,5%;

Дисконтна стапка: 5.5%

Претпоставките во врска со морталитетот во иднина се поставени врз основа на актуарски совет согласно издадените статистички податоци и искуството во државата.

14. Обврски спрема добавувачи и останати обврски

	Консолидирано		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
	МКД '000	МКД '000	МКД '000	МКД '000
Обврски спрема добавувачи	349.165	329.292	349.129	328.973
Примени аванси од купувачи	8.598	30.107	7.841	29.823
Добавувачи за основни средства	66.861	45.902	66.861	45.902
Останати тековни обврски	18.823	20.218	18.756	20.130
	443.447	425.519	442.587	424.828

15. Превземени и потенцијални обврски

Потенцијални обврски

Банкарски гаранции

	Консолидирано		Друштво	
	2012 МКД'000	2011 МКД'000	2012 МКД'000	2011 МКД'000
Банкарски гаранции	81.364	14.023	78.597	14.023
Гаранција за концесиски договор	919	2.140	919	2.140
	82.283	16.163	79.516	16.163

Заклучно со 31 декември 2012 година, Групацијата обезбеди банкарска гаранција од Стопанска Банка во корист на Царина во износ од 5.043 илјади денари со важност до 19 март 2014 година, во корист на МЕПСО АД Македонија 3.936 илјади денари за пренос на електрична енергија со важност до 15 јануари 2013 година, во корист на Макпетрол АД Скопје 5.043 илјади денари за набавка на природен гас со важност до 15 февруари 2013 година и банкарска гаранција од Охридска Банка во корист на MOL Hungarian Oil and Gas PLC во износ од 64.575 илјади денари за набавка на петрол кокс со важност до 31 март 2013 година. Исто така, има обезбедено и банкарска гаранција од Raiffeisen Bank, Косово во корист на Царина во износ од 2.767 илјади денари со ставање во залог виљушкар и генератор.

Во продолжение, Групацијата обезбеди банкарски гаранции од Алфа банка во вкупен износ од 919 илјади денари во корист на Министерство за економија на Република Македонија за реализација на договорите за концесија за детални геолошки истражувања на минерални сировини на одделни локалитети низ државата.

Превземени обврски

Наем - Групирацијата како закупец

Групацијата зема под наем возила со склучување на договори за оперативен наем. Истите имаат различни услови и клаузули. Трошокот се признава во добивката или загубата во текот на периодот.

	Консолидирано		Друштво	
	2012 МКД'000	2011 МКД'000	2012 МКД'000	2011 МКД'000
До 1 година	4.564	5.312	4.564	5.312
Подолго од 1 година но не подолго од 5 години	9.483	10.519	9.483	10.519
	14.047	15.831	14.047	15.831

15. Превземени и потенцијални обврски

Потенцијални обврски (продолжува)

Набавки

Заклучно со 31 декември 2012 година, Групацијата има склучено договор за набавка на електрична енергија во износ од приближно 45.070 илјади денари само за првиот квартал од 2013 година.

16. Трансакции со поврзани страни

Titan Cement Netherlands B.V. поседува 94,84% од акционерскиот капитал на Друштвото.

Следните трансакции се извршени со поврзаните страни:

а) Продажби на добра и услуги

	Консолидирано		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
Cement Plus Ltd - цемент и бел цемент	-	-	564.566	1.069.731
SHARR CEM SH.P.K - клинкер	249.203	-	249.203	-
SHARR CEM SH.P.K - петрол кокс	224.386	412.254	224.386	412.254
SHARR CEM SH.P.K - превоз	54.294	-	54.294	-
Cement Plus Ltd - превоз	-	-	22.591	3.458
Titan Global Finance PLC London - камата	18.821	3.210	18.821	3.210
Trojan Cem EOOD Sofija - цемент	-	-	11.295	12.791
SHARR CEM SH.P.K - материјали и услуги	4.517	1.586	4.517	1.586
SHARR CEM SH.P.K - силоси	3.065	-	3.065	-
SHARR Beteiligungs Претставниство Скопје - услуги	270	270	270	270
Antea Cement SHA - сив цемент	-	852	-	852
Cement Plus Ltd - техничка помош	-	-	-	1.292
	554.556	418.172	1.153.008	1.505.444

16. Трансакции со поврзани страни (продолжува)

Салдата кои произлегуваат од горе наведените трансакции се прикажани подолу:

Побарувања од поврзаните страни

	Консолидирано		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
SHARR CEM SH.P.K - петрол кокс, клинкер	175.671	96.222	175.671	96.222
Trojan Cem EOOD SOFIJA - сив цемент	-	-	4.676	3.512
Titan Global Finance-краткорочен кредит	-	1.414.615	-	1.414.615
Cement Plus Ltd - цемент и бел цемент	-	-	-	4.426
Titan Global Finance-камата	-	2.312	-	2.312
Cement Plus Ltd - техничка помош	-	-	-	1.227
	175.671	1.513.149	180.347	1.522.314

б) Набавка на добра и услуги

	Консолидирано		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
Titan Cement Company - бел цемент и петрол кокс	682.411	896.725	682.411	896.725
SHARR CEM SH.P K - шармал	25.118	-	25.118	-
Balkcem Limited - техничка помош	16.945	31.107	16.945	31.107
Геоспан Дооел Скопје - агрегати	5.105	-	5.105	-
SHARR CEM SH.P K - силоси	3.065	-	3.065	-
SHARR CEM SH.P K - сив цемент	524	1.814	524	1.814
Titan Cement Company - суровини	260	-	260	-
SHARR CEM SH.P K - материјали и услуги	80	98	80	98
Titan Zlatna Panega - материјали	44	2.535	44	2.535
Titan Cement Company - клинкер	-	16.478	-	16.478
Titan Zlatna Panega - сив цемент	-	2.304	-	2.304
Titan Cement Company - услуги	-	18	-	18
	733.552	951.079	733.552	951.079

16. Трансакции со поврзани страни (продолжува)

Салда кои произлегуваат од горе наведените трансакции се прикажани подолу:

Обврски спрема поврзаните страни

	Консолидирано		Друштво	
	2012	2011	2012	2011
	МКД'000	МКД'000	МКД'000	МКД'000
SHARR CEM SH.P.K - шармал	2.345	-	2.345	-
SHARR CEM SH.P.K - услуги	5.747	-	5.747	-
Titan Cement Company - бел цемент и петрол кокс и услуги	1.673	66.076	1.673	66.076
Balkcem Limited - техничка помош	1.002	6.370	1.002	6.370
Titan Zlatna Panega - сив цемент	104	104	104	104
Cement Plus Ltd. - примени аванси	-	-	31	-
Titan Cement Company - инвестиција во тек	-	1.876	-	1.876
Beni Suef Cement Co - услуги	-	110	-	110
	10.871	74.536	10.902	74.536

Групацијата и Друштвото остваруваат трансакции со горенаведените поврзани страни според заеднични договорени услови.

17. Управување со финансискиот ризик

Основните финансиски обврски на Групацијата ги сочинуваат обврски спрема добавувачите и останати обврски. Групацијата располага со разновидни финансиски средства како што се: побарувања од купувачите, пари и парични средства и краткорочни депозити кои произлегуваат директно од работењето на Групацијата.

Групацијата во своето работење се изложени на повеќе финансиски ризици. Главните ризици се: ризик на ликвидност, девизен ризик и кредитен ризик. Управувањето со секој од овие ризици се одвива во согласност со политиките одобрени од Одборот на директори кој воедно е и одговорен за ревидирање на истите.

а) Каматен ризик

Приходите и оперативните парични текови на Групацијата се во голема мера независни од промената на пазарните каматните стапки.

б) Девизен ризик

Изложеноста на Групацијата на девизен ризик е минимална со оглед на факот дека најголемиот дел од договорите поврзани со меѓународните трансакции (продажбите и набавките) се номинирани во ЕУРО, кое беше стабилно во текот на цела 2012 година.

17. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

в) Ризик на ликвидност (продолжува)

Управувањето со ризикот на ликвидност подразбира располагање со доволни количества на готовина, како и можност за финансирање преку користење на договорни кредитни аранжмани.

Табелата подолу дава приказ на роковите на плаќање на финансиските обврски на Групацијата и Друштвото со состојба на 31 декември 2012 година и 31 декември 2011 година засновани на договорените недисконтирани плаќања:

Групацијата

На 31 декември 2012 година

	На барање	До 3 месеци	3 до 12 месеци	1 до 5 години	> 5 години	Вкупно
Обврски спрема добавувачи	-	338.294	-	-	-	338.294
Останати обврски	-	94.282	-	-	-	94.282
Поврзани субјекти	-	10.871	-	-	-	10.871

На 31 декември 2011 година

	На барање	До 3 месеци	3 до 12 месеци	1 до 5 години	> 5 години	Вкупно
Обврски спрема добавувачи	-	300.658	-	-	-	300.658
Останати обврски	-	50.325	-	-	-	50.325
Поврзани субјекти	-	74.536	-	-	-	74.536

17. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Друштвото

На 31 декември 2012 година

	На барање	До 3 месеци	3 до 12 месеци	1 до 5 години	> 5 години	Вкупно
Обврски спрема добавувачи	-	338.227	-	-	-	338.227
Останати обврски	-	93.458	-	-	-	93.458
Поврзани субјекти	-	10.902	-	-	-	10.902

На 31 декември 2011 година

	На барање	До 3 месеци	3 до 12 месеци	1 до 5 години	> 5 години	Вкупно
Обврски спрема добавувачи	-	300.339	-	-	-	300.339
Останати обврски	-	49.953	-	-	-	49.953
Поврзани субјекти	-	74.536	-	-	-	74.536

з) Кредитен ризик

Групацијата нема значајна концентрација на кредитен ризик. Групацијата има воспоставено таква политика која што предвидува продажба на своите производи на клиенти со соодветна кредитна историја. Исто така, Групацијата има воспоставено таква политика која предвидува лимитирање на износот на кредитна изложеност на поединечните клиенти. Посебно, за да се намали овој ризик групацијата бара обезбедувања како што се: банкарски гаранции и депозити.

Во врска со кредитниот ризик којшто произлегува од другите финансиски средства на Групацијата, кои се состојат од пари и парични средства, финансиски вложувања расположиви за продажба и останати финансиски средства (нетековни), максималната изложеност на Групацијата на кредитен ризик поради неплаќање на договорната страна е еднаква на сметководствената вредност на овие инструменти.

д) Објективна вредност

Објективната вредност на финансиските инструменти на Групацијата е приближна на нивната сегашна вредност како резултат на краткиот рок на доспевање.

17. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Управување со капиталот

Примарната цел на управувањето со капиталот на Групацијата е да се обезбеди и одржува стабилен кредитен рејтинг и соодветни показатели на капиталот со цел да се поддржи работењето ид а се максимизира вредноста на акционерите.

Групацијата управува со својата структура на капитал и прави корекции на истиот, кои се во согласност со проемените на економските фактори. За да го одржува ид а го корегира структурата на капиталот, Групацијата може да ја корегира дивидендата исплатена на акционерите, да врати капитал на акционерите или пак да издаде дополнителни нови акции, врз основа на претходна одлука на акционерите. Во текот на годините што завршуваат на 31 декември 2012 година и 31 декември 2011 година не беа направени промени во целите, политиките или процесите на Групацијата.

Групацијата го следи својот акционерски капитал преку добивката пред камата, даноци, амортизација и депрецијација (EBITDA) за годината.

Групацијата

	2012	2011
	МКД'000	МКД'000
EBITDA	<u>1.545.167</u>	<u>2.205.278</u>

Друштвото

	2012	2011
	МКД'000	МКД'000
EBITDA	<u>1.536.382</u>	<u>2.184.306</u>

18. Последователни настани

Не постојат материјално значајни настани што се случиле после датумот на известување, а кои би требало да се обелоденат во финансиските извештаи на Групацијата и Друштвото.